PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

univ pécs

2020/2

COVID–19
Innováció
Nemzetközi Tavasz
Művészet & lélek

https://www.instagram.com/pte1367/

https://www.facebook.com/PTE1367/

www pont univpecs pont com

KORONAVÍRUS –

pillanatfelvétel

Világjárvány tombol: a szemeszter elején még csak kevesen sejtették, hogy pár nap alatt mekkora fordulatot vesz az élet. A COVID-19 fertőzés elleni intézkedések minden egyéni tervet felülírtak. Magyarországon az első igazoltan COVID-19 vírussal fertőzött esetet maga a miniszterelnök jelentette be március 4-én, március 11-én bevezették a veszélyhelyzetet, az első elhunyt beteget pedig március 15-én jelentették.

A PTE-n létrejött egy Operatív Stáb, mely mindent megtesz azért, hogy a halmozott esetszámra felkészüljön. (Az intézkedésekről és minden, egyetemmel kapcsolatos koronavírus-hírről bővebben: https://pte.hu/hu/covid/hirek) Először oktatási szünet következett, majd előrehozott tavaszi szünet, közben a PTE dolgozói és oktatói közül azok, akik számára ez lehetséges, otthonról kezdtek dolgozni. A tavaszi szünet után az oktatás digitálisan folytatódott. A Klinikai Központ létrehozott egy külön, a vírusfertőzés leküzdésére szolgáló Koronavírus Ellátó Központot. A kollégiumok üresek, ha a szükség úgy kívánja, karanténnak, vagy – rosszabb esetben – ideiglenes kórtermeknek szánják őket. Közben az országos koronavírus-kutatócsoport vezetője Jakab Ferenc professzor lett (PTE TTK, Szentágothai Kutatóközpont). A legtöbb üzlet bezárt, több komoly multinacionális cég leállította a gyártást – ezek miatt március 18-án a kormány komoly gazdasági intézkedéseket hozott. Aztán március 28. és április 11. között korlátozott kijárási tilalmat vezettek be azért, hogy egyszerre minél kevesebb ember betegedjen le, és az így ellaposított esetszámgörbe révén ne terhelődjön túl a magyar egészségügyi rendszer.

***Dr. Miseta Attila** rektorral a PTE Operatív Stábjának egyik ülése előtt beszélgettem, április 3-án. Aznap 554 igazolt fertőzött volt az országban.*

Hogy ítéled meg, hol tartunk a felkészülésben? Menynyire lépett időben a PTE?
Nemzetközi összehasonlításban is meglehetősen hamar és jól reagáltunk. Ezt nyilvánvalóan megkönnyítette az, hogy előzményként szolgáltak nemzetközi tapasztalatok, és természetesen az is, hogy az ország vezetése felismerte a helyzet komolyságát. Ez nem mindenhol volt így. A PTE felkészültsége a saját megítélésem szerint, a fenntartó, az egészségügyi államtitkárság és az Operatív Táb megítélése szerint is példás.

Tényleg sikerült a régióban ellaposítani a megbetegedések görbéjét?
Hála istennek igen. Az, hogy ebben a mi szerepünk mennyi, nehezen megítélhető, egy azonban tény: alacsonyak az esetszámok, így az elmúlt 10 napban szerencsére napi esetszám-növekedésről nem tudok beszámolni. Lehetséges, hogy ebben a szerencsének is szerepe volt, mert ha csak egy fertőzött is eljutott volna egy nagyobb közösségbe, nyilvánvalóan okozhatott volna galibát. Tudjuk, hogy ennek a lehetősége fennáll – bár most talán már kevésbé, hiszen a social distancing működik.

Ami a virológiai kutatásokat illeti: menynyire reális az, hogy innen Pécsről egész Magyarország szintjén tudjuk segíteni a járvány kezelését?
Ez abszolút reális, hiszen olyan szakembereink vannak Jakab Ferenc, Reuter Gábor és kollégáik személyében, ide sorolva Gombos Katalin kolléganőt is, akik hazai és nemzetközi szinten is a legjobbak közé tartoznak, rendelkeznek egyfajta olyan tudásbázissal, amellyel úgy gondolom, hogy Magyarországon csak nagyon kevesen. És mivel a nexusuk a többi egyetemi kollégával kiváló, azt hiszem, ez a csapat alkalmas arra, hogy ezeknek a kutatásoknak komoly területét lefedje.

A digitális átállás a váratlanságához képest simán lezajlott a Pécsi Tudományegyetemen. Mit gondolsz, hosszabb távon ez mennyire befolyásolja majd a jövőt, mennyire fogunk esetleg a későbbiekben megtartani egyes digitális oktatási formákat?
Az biztos, hogy ez komolyabb előrelépést fog jelenteni. A járványügyi helyzetet ebből a szempontból egy háborúhoz tudom hasonlítani: ilyenkor azokra a célterületekre koncentrálódnak az anyagi javak és a humán erőforrás, melyek a helyzet megoldásához kiemelten fontosak. Például ha valaki belegondol, hogy milyen repülőgépek működtek a második világháború elején és milyenek a végén, akkor azt kell mondjam, fantasztikus előrelépés történt néhány év alatt, ami bármennyire furcsa, de békeidőben is megmaradt pozitív hozadéka a technológiai fejlesztésnek. Ugyanígy a járványok idején a digitális technikák alkalmazása kiemelt prioritás, így szerintem olyan hosszú távú pozitív következményei is lesznek ennek, amiket ma nem is feltétlenül gondolnánk.

> *...a digitális technikák alkalmazása kiemelt prioritás, így szerintem olyan hosszútávú pozitív következményei is lesznek ennek, amiket ma nem is feltétlenül gondolnánk.*

A duális képzéseket illetően nem ennyire pozitív a helyzet, sok cég nem tud most mit kezdeni a hallgatókkal, hiszen a fennmaradásáért küzd. A gyakorlati képzések megvalósítása is kérdéseket vethet fel.
A szimulációs technikák fejlődése nagy léptékben, a digitális technológia fejlődésével egyszerre, azzal összefonódva zajlik. Ennek ellenére véleményem szerint semmi nem helyettesíti a valódi gyakorlatot, sem az orvostanhallgatók, sem az egészségügy más ágaiban tanulók, sem a leendő mérnökemberek vagy akár a művészek számára. Ebből a szempontból a helyzet nem túl rózsás, de igyekszünk ezt a helyzetet intézkedésekkel és természetesen a felsőoktatási államtitkárság közreműködésével és irányításával megoldani, illetve ezekre a gyakorlatokra lehetőséget biztosítani akkor, amikor a veszély már elmúlt.

A home office kapcsán a nem oktató dolgozókat illetően két pletykát hallottam keringeni. Az egyik, hogy a magyar gazdaság annyira megsínyli majd a veszélyhelyzetet, hogy fizetéscsökkentésre vagy elbocsátásokra lehet számítani a kényszerű megszorítások miatt a közszférában. A másik cinikusabb ennél is, eszerint most látszik igazán, ki az, aki a dolgozók közül eddig is csak „home office-olt". Mi ezekről a véleményed?
Minden egyetemi kollégának üzenem, hogy most határozottan érezni lehet azt, hogy mennyivel jobb helyzetben vagyunk, mint azok a vállalkozók, akik a szabadpiacról dolgoznak. Valóban látszanak annak jelei, nemcsak nemzetközileg, hanem hazánkban is,

hogy jelentős elbocsátások várhatók. Én egyetemi szinten mindig arra helyezem a hangsúlyt, hogy megfelelő teljesítményt nyújtsanak a kollégák, és alakuljon ki egy olyan egyetemi értékmérő szisztéma, mely a korábbinál jobban díjazza a kiemelkedő teljesítményt, és „díjazza" a negatív teljesítményeket is. Nem maradhatunk együtt olyan kollégákkal és kolleginákkal, akik – különösen akkor, amikor nagy szükség lenne rájuk – eltűnnek a színről. És itt nem az aktív home office-ban nyújtott teljesítményre célzok, hanem arra, amikor valaki sem itt, sem ott nem teljesít. Ez nem új gondolat az egyetemen, a teljesítményértékelő rendszeren sem most kezdtünk el dolgozni. De ismétlem: a PTE munkatársai nagyobb biztonságban vannak, mint a szabadpiaci cégek alkalmazottai.

Mennyire fogja érinteni a veszélyhelyzet a Modern Városok Program beruházásait?
Már most kaptunk jelzéseket abban a tekintetben, hogy a pandemia tovább fokozta az eddigi munkaerő-problémákat, valamelyest lassítja a folyamatokat. Emiatt bizonyos építkezéseket át kell ütemezni, és a határidők módosítása lesz szükséges. Azt nem látjuk világosan, hogy az árakat miként fogja érinteni, mert egyfelől a lassulás az építőipari anyagárak várható csökkenéséhez fog vezetni, másrészt viszont nem tudjuk, hogy a szélesebb munkaerőháttér, a gazdaság által diktált nagyobb építkezések hogyan fognak alakulni. Reményeink szerint a visszarendeződés a pandemia után viszonylag gyors lesz, hiszen az előző válságoktól a mostani eltér abban, hogy egészen más a kiváltó oka. Egy azonban bizonyos: már most készülnünk kell arra, hogy mit teszünk a járvány elmúltával. Ebben a tekintetben a gazdaság újraindítása különösen fontos kérdés mindannyiunk számára!

A PTE idei költségvetésre vonatkozó terveit mennyire írja felül a világjárvány?
Erről sokat egyeztettünk, különösen kancellár úrral. Nyilvánvaló, hogy számos többletkiadással jár, és járt máris a járványügyi helyzet. Hogy ezeknek kompenzációja hol, mikor és milyen ütemben történik majd meg, az elkövetkezendő hetek, hónapok függvénye is. Azt gondolom, hogy egy állami intézménynek a célja mindig a nullszaldó, és ezt ebben az évben is fogjuk tudni produkálni.

A tehetség minden területen nyilvánvalóan egy roppant fontos dolog, de sok évtizedes személyes tapasztalatom alapján elmondhatom, hogy a kemény munkát semmi nem pótolja.

Mi a véleményed, mik lesznek a világjárvány hosszú távú hatásai?
Egy aspektusát már említettük a digitális átállás kapcsán. Mivel most megmutatkozott, hogy bizonyos kockázatot rejt magában az, ha az ellátásunk nagy mértékben függ távoli országoktól, az a trend, ami szerint az árukat és az élelmiszereket nem kell a világ másik feléről szállítani, erősödni fog, helyzetbe hozva ezzel a környékbeli, hazai kistermelőket. Talán egymás intim szféráját is jobban fogjuk tisztelni az elkövetkezendőkben, értvén ezalatt azt, hogy a higiénia általános szabályait jobban be fogjuk tartani. Ezek mindenképpen pozitív következmények.

Szerintem felkészültebbek leszünk abban a tekintetben is, hogy viszonylag gyorsabban tudunk majd hasonló helyzetben reagálni, legyen szó akár az immunizálásról, akár a potenciálisan hasznosítható gyógyszerek bevetéséről, vagy egyáltalán arról, hogy egy veszélyhelyzetben bevezetett kezdeti intézkedések nem fognak akkora zavarokat okozni, mint most. De azt kívánom, hogy ez a helyzet az elkövetkezendő évszázadban ne ismétlődjék meg.

Mondanál-e valamit azoknak, akik érettségi előtt, vagy szakdolgozat védése előtt állnak? Az ezeknél a sorsfordulót jelentő eseménynél szokásos nagy, tömeges ünnepségek nekik vagy kimaradnak az életükből, vagy csak később élhetik ezt meg.
Ez egyfelől sajnálatos, viszont lesz egy erőteljes imprintig is, hiszen később majd mesélhetik, hogy „én akkor érettségiztem/védtem a szakdolgozatomat, amikor…".

Ezzel együtt mindenkinek azt tanácsolom, hogy tegyék oda magukat. A tehetség minden területen nyilvánvalóan egy roppant fontos dolog, de sok évtizedes személyes tapasztalatom alapján elmondhatom, hogy a kemény munkát semmi nem pótolja. Gyakran tapasztaltam azt, hogy tehetséges emberek elkallódtak, míg a szorgalmasak, akik talán kevesebb tálentummal rendelkeztek, nagyon szép életpályát futottak be. Tehát azzal hibát nem követünk el, ha következetesen és kitartóan, felkészülten, a minőséget szem előtt tartva dolgozunk.

A koronavírussal kapcsolatos minden egyetemi hír: *https://pte.hu/hu/covid/hirek*

TARTALOM

ELSŐ OLDAL	*Koronavírus – pillanatfelvétel*	*1*
	Tartalomjegyzék	*4*
COVID-19	*PTE-s virológiai sikerek*	*5*
	Távoktatás	*6–7*
	Megelőzés, készenlét, fegyelem	*8–10*
	Próba – egy hallgató véleménye	*11*
	A fekete hattyú	*12–13*
	Korona-pánik online	*14*
	Karantén koronavírus idején	*15*
NEMZETKÖZI TAVASZ	*Ír adomány a bölcsészkarnak*	*16–17*
	Áttűnések és jótékonyság	*18–19*
	Volt egyszer egy Jugoszlávia	*20*
	Stribor erdeje	*21*
FEJLESZTÉS	*Elkezdődött a PTE új fogászati elméleti tömbjének kivitelezése*	*22–23*
MODERN VÁROSOK PROGRAM	*A pécsi orvosképzés jövője*	*24–25*
	A robotok elveszik a munkánkat?	*26–27*
	Egyre népesebb mezőny a Simonyi Hackathon 2020 versenyén	*28*
	Aki nyelvvizsga-bizonyítványokat gyűjt	*29*
KLÍMA	*Többet ésszel, mint téglával*	*30–32*
EGYETEMI ÉLET	*Törekedj nehezebb célok elérésére*	*33–35*
	Táncolva is gyógyul a lélek	*36–37*
KULTÚRA	*Megörökítve*	*38–39*
	Jegestea kísérletező kedvűeknek	*40–42*
	Szenes 48	*43–46*
	Vörösen izzó egyediség	*47–49*
VÉLEMÉNY	*Mit olvassunk a nyáron?*	*50*

IMPRESSZUM

Alapító: Pécsi Tudományegyetem | Felelős kiadó: Dr. Miseta Attila, rektor
Kiadó: Pécsi Tudományegyetem, 7622 Pécs, Vasvári Pál u. 4.
Főszerkesztő: Harka Éva | Lapszerkesztő: Balogh Robert | Tördelőszerkesztő: Aknai Péter | Olvasószerkesztő: Schmidt Renáta
Képszerkesztő: Csortos Szabolcs, Aknai Péter | Fotó: Csortos Szabolcs, Tóth Mariann, UnivPécs Archív | Újságíró munkatársak:
Aknai Péter, Cserdi Dóra, Harka Éva, Hetesi Júlia, Tóth Mariann | Címlap: Csortos Szabolcs, Aknai Péter
Hirdetési tanácsadó: Dr. Cselik Bence | e-mail: cselik.bence@pte.hu
Szerkesztőség: | 7622 Pécs, Vasvári Pál utca 4., I. emelet 123. | Telefon: 72/501-500/12122
e-mail: univpecs@pte.hu | http://www.univpecs.com
A szerkesztőség kéziratokat nem őriz meg, és nem küld vissza. A szerkesztőség a hirdetések tartalmáért nem vállal felelősséget.

otpbank

PTE-S **VIROLÓGIAI SIKEREK**

A PTE Szentágothai Kutatóközpontjában is azon dolgoznak a szakemberek, hogy minél többet megtudjanak a vírus genetikájáról, terjedéséről, a betegség esetleges gyógyítási lehetőségeiről. A kormány által felállított országos kutatócsoport vezetésére dr. Jakab Ferencet, a PTE Szentágothai Kutatóközpont virológus professzorát kérték fel.

Gáll Orsolya | Csortos Szabolcs

Tavaly év vége óta szinte nap mint nap szerepel a híradásokban a koronavírus. 2020. február közepéig még csak hírből ismertük, aztán itthon is komolyra fordult a helyzet. Dr. Jakab Ferenc virológus már akkor figyelmeztetett, hogy meg kell változtatnunk mindennapi szokásainkat járványhelyzet esetén, kerülni kell a kézfogást, puszilkodást, és a szociális távolságot is meg kell növelni. Elmondta, hogy a koronavírus gyors terjedése miatt nagy valószínűséggel Magyarország sem kerülheti el a járványt.

A kutatócsoport folyamatosan azon dolgozik, hogy találjon olyan hatóanyagot, amely csökkentheti a vírusfertőzést a szervezetben. Március végén megtörtént az első áttörés: hazánkban először Pécsett sikerült meghatározni a koronavírus teljes genetikai kódját. Ennek kapcsán Jakab professzor elmondta: *A vírus örökítőanyaga olyan, mint az ujjlenyomat. Ebből a genetikai állomány ismerete teszi lehetővé a további kutatásokat: következtetni tudunk arra, hogy melyik clusterből származott a beteg, hol van esetleg több cluster, honnan, merre mozgott a vírus, terjedésidinamizmus-vizsgálatokat lehet végezni, a mutációkat nyomon lehet követni. (...) Ez egy nagyon nagy lépés, nemcsak azért, mert maga a vírus genomja van meg, hanem egy olyan technológiai sort sikerült beállítaniuk, ami azt eredményezi, hogy az új pozitív mintákat azonnal, néhány óra alatt lehet analizálni. Hálás köszönet azoknak a kollégáknak, akik áldozatos munkával, időt, energiát nem spórolva egész éjen át dolgoztak, konkrétan az irodában és a laboratóriumban aludtak, de sikerrel jártak. Ezt követően a virológiai kutatócsoport rutineljárást alakítottak ki ki a vírus sejtekben történő izolálására, a régióban fertőződött betegekből vett minták felhasználásával. Emellett a világszerte a már ismert antivirális szereket is folyamatosan tesztelik, és a vakcina fejlesztésén is számos kutatócsoport dolgozik.*

Április elején a pécsi virológusok újabb mérföldkőhöz érkeztek: Európában elsőként izolálták a koronavírust egy beteg székletmintájából. Így a kutatások során

bebizonyosodott, hogy a vírus valószínűleg széklettel is képes fertőzni.

A szakemberek a vírusminták genetikai állományának meghatározásán túl megkezdték azt a vizsgálati folyamatot, amelynek során a betegek vérében termelődött antitesteket tudják mérni a már felgyógyult, egészséges emberek szervezetében.

Dr. Jakab Ferenc professzor a kutatások eredményeiről folyamatosan beszámol az Univ TV-ben. Ezeket az anyagok elérhetők a *PTE1367* YouTube-csatornáján, valamint az egyetem Facebook-oldalán.

A **DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS** TAPASZTALATAI

Harka Éva | Csortos Szabolcs

„Személyes jelenlét nélküli oktatás” – hivatalosan a neve annak, melyre az összes magyar oktatási intézmény rákényszerült a járványügyi helyzet miatt. A digitalizációt rekordidő alatt teljesítette a Pécsi Tudományegyetem: mindössze egy hét – az előrehozott tavaszi szünet – állt az intézmény rendelkezésére, hogy minden egyes kar minden egyes szakán megugorja ezt az akadályt. Március 23-án, hétfőn indult a rendszer, de hogyan vizsgázott kicsivel több, mint egy hónap alatt? Az Oktatási Igazgatóság és az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat az oktatási dékánhelyettesek részvételével monitorozta a helyzetet az Oktatásfejlesztési Bizottság keretein belül. Lássunk néhány adatot, tapasztalatot és további megoldásra váró feladatot.

A PTE nem kötelezte el magát kifejezetten egyetlen platform mellett sem, így többféle program igénybevételével zajlott az oktatás. A Kancellária Informatikai Igazgatósága a legfőképpen a Microsoft Teams használatához adott támogatást. Beszédes adat, hogy **március 15-én 1531** aktív felhasználója volt a rendszernek a PTE részéről, március 24-én pedig már több, mint **16 000**.

A visszajelzések szerint az oktatók nagyon motiváltak voltak, a hallgatói visszajelzések is biztatóak. Még kevés a tapasztalat, de általánosságban elmondható, hogy a részvétel, az órára készülés jobban követhető, jobban ellenőrizhető az oktatók részéről. ***Koncentráltabb az ismeretátadás*** *és annak ellenére, hogy nem megoldható a személyes találkozás, az online platformokon történő oktatások esetében is elmondható, hogy az interakciók sem maradnak el. A konzultációs anyagok visszanézhetőek, a feltöltések által rendszereződnek, mindenki számára elérhetőek. Az online előadásokat is sokan követik/képesek követni online.* – állt az Oktatási Igazgatóság összefoglalójában. Az oktatók számos – mármár túl sok – elektronikus alkalmazást és felületet (Skype, Zoom, Edmodo, Team Viewer, Google Classroom, FB Messenger stb.) használtak a hagyományos e-mailes kontaktus mellett. Az írásbeli vizsgákat az UniPoll programmal biztosítják, a szóbeli vizsgákat pedig az MS Teams rendszeren, vagy Skype, Zoom stb. szoftverek segítségével bonyolítják le.

A szinte minden karon elő-előforduló apróbb technikai problémák hamar orvosolhatóak voltak. A PTE Egyetemi Könyvtára részletes tervet dolgozott ki a digitális távolléti oktatás támogatására. Mindennek van egy **szabályozási háttere is**: az Oktatási Igazgatóságnak és az EHÖK-nek folyamatosan ügyelnie kellett arra, hogy a személyes jelenlét nélküli oktatás szabályozási háttere is naprakész legyen – beleértve a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat változtatásait is. Ugyanakkor a digitális tananyagokkal kapcsolatos szerzői jogi kérdések tisztázása és szabályozása is a szükségesnek látszik a továbbiakban.

Pozitívum, hogy több kar eszközölt **méltányos eljárást** hallgatóival szemben a veszélyhelyzetre való tekintettel (pl.: szakdolgozati határidő eltolása).

Természetesen vannak problémák, melyek még megoldásra várnak. Az egyik, ami a kezdetektől kihívás: a gyakorlati képzések, gyakorlati jellegű kurzusok, illetve gyakorlatok megszervezése és lebonyolítása. Ez sok esetben olyannyira jelenléthez kötött, hogy egyszerű online kapcsolattartással nem megoldható. A digitális tér hozadéka egyes karokon sajnos **megnövekedett hallgatói terhet** is jelentett: több beadandót, megváltozott teljesítési feltételeket.

A hallgatói visszajelzések egy része szerint a digitális oktatás „működik", az órák változatosabbak, és nem lehet elkésni róluk, egyesek szerint „fura, de kényelmes". Mások kritikusabbak voltak, kifogásolták, hogy így a gyakorlatok nem teljesíthetők, fárasztóbb, mint bejárni egyetemre, illetve hogy a tanárok is tanulják még a rendszert. Ami a webes felületeken biztosan megoldhatatlan marad: **„hiányzik Pécs".**

MEGELŐZÉS, KÉSZENLÉT, FEGYELEM

Betlehem József, a PTE stratégiai és kapcsolati rektorhelyettese vezeti a PTE Operatív Stábját. Olyan szakember irányítja ezt a testületet, aki mind az egyetem működésében, mind az egészségügyi katasztrófahelyzetre való felkészülés területén tapasztalatokkal rendelkezik. Arról kérdeztük, milyen teendők voltak eddig, és mi várható.

Harka Éva | Csortos Szabolcs

Mit jelent az, hogy Operatív Stáb, mennyiben más szerv ez, mint az egyetem egyéb döntéshozó egységei? Miért volt szükség a felállítására?
A veszélyhelyzet kihirdetését követően az országban a fenntartó Innovációs és Technológiai Minisztérium rendelkezett arról, hogy minden egyetemnek intézkedési tervet kell készítenie a koronavírus elleni védekezéséről – formálisan ez hozta létre az Operatív Stábot.

Felmerülhet a jogos kérdés: mi végre van szükség egy újabb szervezeti egységre? A különleges jogrend a kormányzat számára is új helyzetet teremt; az országgyűlés nélkül, kormányrendeletek által való szabályozás révén tud hatékonyan lépni az emberek és a gazdaság védelme érdekében. Kiemelten fontos, hogy a lehető legszakszerűbben és leggyorsabban tudják meghozni az intézkedéseket! Ennek az egyetemi leképezésére hivatott testület a PTE Operatív Stábja. Az intézkedési területek az egyetemet illetően öt területre terjednek ki. Egyrészt az egyetemi működési, szervezési folyamatok általános koordinálását jelenti, hiszen a megszokott mechanizmusok – különböző bizottságok, többlépcsős döntési folyamatok – révén a sürgős teendők nem lennének teljesíthetők pár órán belül. A második a legfontosabb profilunk: állásfoglalás az oktatás és akadémia élet működése során jelentkező sürgős döntési helyzetekben. A hazai és külföldi hallgatóink, oktatóink, dolgozóink, valamint a köznevelési intézményeink polgárainak ellátása a lehető legtöbb és legrelevánsabb információval, tanáccsal, hogy mindenki biztonságban legyen és biztonságban is érezze magát. A távolléti oktatás és a megváltozott munkarend kereteinek értelmezése is számos kérdést vetett fel, amit gyorsan egyértelművé kellett tenni az egyetem polgárai számára. A harmadik a betegellátás zavartalan működésének, megváltozott működési feltételeinek kialakítása, folyamatos monitorozása, az egészségügyi válsághelyzeti terv felülvizsgálata. Mindezekből következik a sajtó megfelelő kezelésének szükségessége, hiszen a kommunikáció a helyzet kezelésének kulcsa. Ugyanakkor kapcsolatot kell tartani a helyi védekezésben résztvevő szervekkel, így a helyi és a megyei védelmi bizottsággal, valamint annak tagjaival is. A havária helyzetben fontos a működőképességet biztosító műszaki és gazdasági területek megfelelő összehangolása is, amire a stábnak szintén rá kell látnia és reagálnia.

Milyen főbb feladatokat kellett eddig megoldani?
Minden kiemelt terület önmagában is számos feladatot foglal magában. Az egyik legnagyobb feladat az egészségügyi válsághelyzeti terv aktualizálása, amely a pandemiás helyzethez való átstrukturálást jelentett a Klinikai Központ Katasztrófavédelmi Bizottságával. Ennek része volt, hogy pár nap leforgása alatt sikerült kialakítani a kifejezetten a COVID-betegek ellátására szolgáló Komplex Ellátó Központot, és ott megszervezni a folyamatos munkavégzést.

Egységesen kell végrehajtani a központi utasításokat, érkezzék az akár a kormány, akár a fenntartó részéről. De arra is ügyelnünk kellett például – mint az egyik olyan felsőoktatási intézménynek, melyen a legtöbb külföldi hallgató tanul az országban –, hogy ebben a különleges helyzetben nemzetközi hallgatóink hogyan és mennyire biztonságosan tudnak hazautazni, amikor a légijáratokat sorra állították le. Ennek kockázatát a megfelelő szervezetek bevonásával folyamatosan monitoroznunk kellett.

A személyes jelenlét nélküli oktatás megszervezése is feladat volt. Egy hét alatt fel kellett készíteni minden kar minden egyes szakát, és az informatikai rendszereket a személyes jelenlét nélküli oktatásra, továbbá, hogy munkatársaink a megváltozott oktatási módszerekkel legyenek képesek folytatni szakmai feladataik ellátását. Ezek mellett abban is állást kellett foglalni, hogy a doktorandusz hallgatók vajon folytathatják-e például élettudományi alapú kísérleteiket az egyetem laborjaiban akkor, amikor intézménylátogatási tilalmat rendelt el a kormány a hallgatók számára.

Amire laikusként nem is szokás gondolni: az általános működést illetően gondoskodni kell arról is, hogy az egyetemet érő nem kevés adatszolgáltatási igény kapcsán egységesen jelenjünk meg, és rövid időn – sokszor mindössze néhány órán belül – teljesíteni tudjuk azokat. Hozzáteszem: egy felfokozott helyzetben számos információ és dezinformáció éri az egyetemet, melyeket szintén kezelni kell.

Nem lehet tudni, hogy mennyire lesz komoly a járvány lefolyása Magyarországon – ez természetesen attól is függ, hogy az emberek mennyire tartják be a szabályokat. Hogyan lehet egy biztosan rendkívüli, mégis bizonytalan helyzetre felkészülni?
A katasztrófára való felkészülés önálló szakma. Persze mindenek előtt az emberek védelme a legfontosabb szempont, azonban a veszélyt nem lehet csak egészségügyi vagy gazdasági szempontból nézni; komplex tudásanyagra van szükség, melynek kulcseleme a logisztika, a szervezés, az aktuális erőforrásokkal való gazdálkodás. A legbiztosabb mód a folyamatos, mindig aktualizált felkészülés, amely valós helyzetekben is biztosítani tudja a nem várt események kezelését. A hatékonyságot a folyamatos kockázatértékelés adja meg. Ebből is látszik, hogy a katasztrófavédelmi gyakorlatok nem felesleges időpocsékolást jelentenek.

Látni kell azt, hogy ilyenkor az egyértelmű utasítások kiadása, és azok végrehajtásának ellenőrzése, a folyamatok szükséges időközönkénti értékelése csak egy centralizált, gyors reszponzivitással működő struktúrában képzelhető el.

Mi a helyi cselekvés és az országos döntések viszonya? Mennyire lehet vagy kell a helyi adottságokat figyelembe véve döntéseket hozni?
Az Operatív Stábnak az a feladata, hogy az Operatív Törzs és a fenntartók által meghozott döntéseket úgy hajtsa végre, hogy azok a lehető legnagyobb mértékben szolgálják a helyi védelmi szempontokat. Az ilyen feltételek közt végzett munka komoly hagyományokkal bír számos európai ország katasztrófavédelmi rendszerében, melyek közül néhányat gyakorlati felkészülés keretei között az elmúlt két évtizedben nekem is módomban állt személyesen megismerni.

Mi a lehető legrosszabb és mi a lehető legjobb forgatókönyv a régiót tekintve?
Ezt nehéz megjósolni. A járvány becslésére is léteznek matematikai modellek – köztük vannak hitelesnek és kevésbé annak mondhatók –, mindenesetre ahogy haladunk az időben, úgy áll rendelkezésünkre egyre több adat ahhoz, hogy a megbetegedést és annak kezelését értékelhessük.

Itt, Európa közepén az eddigiekben szerencsésnek mondható volt a meghozott intézkedések összetétele és azok időben történő bevezetése. Ugyanakkor emlékeztetni kell mindenkit a saját felelősségének szerepére is! Még akkor is követnünk kell a hatóságok előírásait, ha túlzónak tűnnek, mert személyesen nem mindig érzékeljük a reális veszélyt. A fegyelmezettséghez hozzátartozik, hogy ezeket a szakmai döntéseket el tudjuk fogadni, amíg erre szükség van.

Az egyik legnagyobb feladat az egészségügyi ellátórendszer szakszerű működtetésére fog hárulni, hiszen a megbetegedések esetleges számának növekedésével ott jelenik meg a legnagyobb teher. Az erre való reakciónak különböző fokozatai vannak, melyeknek tervezése megtörtént, és ha a helyzet úgy kívánja, készek vagyunk végrehajtani.

A Pécsi Tudományegyetem a régió egyik legnagyobb foglalkoztatója és egyben az egészségügyi intézményrendszer progresszivitásának csúcsa. Képesnek kell lennie kezelni a tömeges megbetegedésekből adódó el-

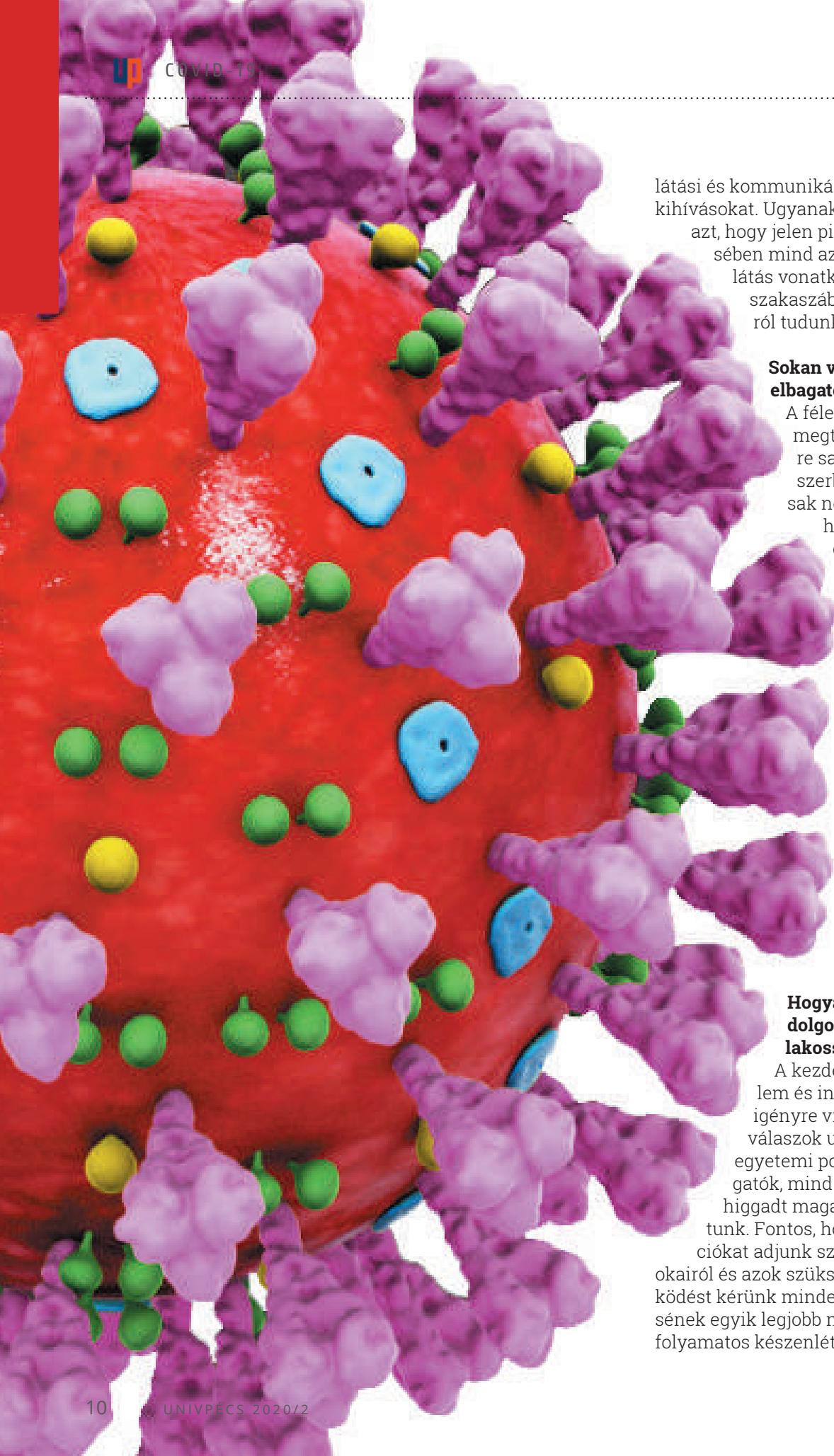

látási és kommunikációs, valamint szervezési kihívásokat. Ugyanakkor fontos hangsúlyozni azt, hogy jelen pillanatban a PTE működésében mind az oktatás, mind a betegellátás vonatkozásban a felkészülés szakaszában kiegyensúlyozottságról tudunk beszámolni.

Sokan vagy túlontúl félnek vagy elbagatellizálják a helyzetet.

A félelem mindig valami megtételére vagy elkerülésére sarkall. A védelmi rendszerben működő munkatársak nem a félelem érzelmi hatása alatt kell, hogy cselekedjenek, hanem a kockázatelemzésen alapuló megoldáskeresést kell, hogy kövessék. Ez másfajta viselkedést követel mindenkitől. Egyénileg mindenkinek lehetnek érzései és megérzései arról, mennyire vagyunk felkészültek egy világjárvány közepén, de ezért feladat monitorozni a felkészültséget helyi szinten, valamint figyelni, és akár ad hoc módon beépíteni mindennapjainkba a jó gyakorlatokat.

Hogyan reagáltak a PTE dolgozói és úgy általában a lakosság a veszélyhelyzetre?

A kezdeti, joggal érezhető félelem és információ iránti fokozott igényre viszonylag gyorsan érkező válaszok után úgy gondolom, az egyetemi polgárok – mind a hallgatók, mind a dolgozók – részéről higgadt magatartást tapasztalhattunk. Fontos, hogy naprakész információkat adjunk számukra az intézkedések okairól és azok szükségességéről. Együttműködést kérünk mindenkitől! A baj elkerülésének egyik legjobb módja a megelőzés és a folyamatos készenlét.

PRÓBA – EGY HALLGATÓ VÉLEMÉNYE

Cserdi Dóra | Csortos Szabolcs

A vírus miatti izolációról a vélemények – kezdetben – megosztóak voltak: ott az egyik csoport, azok irigylésre méltó személyiségek, akik próbáltak derűlátóak maradni, és olyasmiket mondtak, hogy „történelmi pillanatokat élünk" vagy „legalább pihenhetünk otthon". És ott voltunk mi: a normális emberek.

Kezdjük ezzel az „erről még tanulni fognak a gyerekeink az iskolában" maszlaggal. Sok mindent nem fűznék hozzá, csak azt, hogy szerintem a második világháború is elég történelmi volt, mégsem hiszem, hogy nagy baj van velem, amiért azt érzem, nem szívesen éltem volna alatta.

A pihenéssel kapcsolatban én is próbáltam optimista lenni, emlékszem, azt mondtam magamnak: „majd többet leszel a szabadban, itt a március, jön a jó idő" – aztán leesett a hó. Rendben, gondoltam, ez még várat magára, de úgyis annyi könyv van vissza a bakancslistámon, majd olvasok. A következő nap jött a hír; a könyvtárak határozatlan időre bezárnak.

Ekkor eszméltem rá, a bezártság nemcsak a türelmem és pozitivizmusom, de a kreativitásom próbája is lesz. Nincs buli, mozi, sem Made in Pécs… és már megnéztem a létező összes filmet a zombijárványokról…

Mihez kezd egy ember, aki nehezen viseli a tehetetlenséget? Megmondom: takarít. Elég történelmi, nem? Előre látom: jön haza a gyerek az iskolából, és azt mondja: „Szia, anya! Fogalmazást kell írni arról, hogy a szüleink mit csináltak, amíg tartott a koronavírus-járvány." Mi mást mondhatnék: „Én, kisfiam? Felmostam."

Ha már kiöntöm a lelkem, van valami, ami az unalomnál és a takarításnál is bosszantóbb, a kéretlen bölcsességmorzsák. Íme, néhány:

1# Oszd meg valakivel a rossz érzéseid! – Bevallom, szkeptikus voltam, de leggyötrőbb pillanatban megadtam magam. Legyen, felhívom egy barátnőmet. Elég megértő volt, amíg nem hangzott el a számból egy olyan mondat: „Nekem olyan borzasztó ez a helyzet, megőrülök ettől az időszaktól, mert egész nap be vagyok zárva a lakásba. Teljesen egyedül." Itt kiakadt, és közölte, hogy nagyon hálátlan vagyok, mert neki borzasztó ez a helyzet, ő őrül meg ettől az időszaktól, mert egész nap be van zárva a lakásba. A férjével és a három gyerekkel. Majd lecsapta, én pedig konstatáltam, hogy igaz a mondás, mindig van, akinek rosszabb.

2# Legalább lesz időd tanulni. – Egy valamit biztos megtanultam. Azt, hogy okosabban kérjek tanácsot. Úgy tűnik, vannak emberek, akiknek különleges képessége van hozzá, hogy egy kétségbeejtő helyzetből pár másodperc alatt reménytelent kreáljanak.

3# Öltözz ki, mert a slamposság csak tovább rontja a kedved. – Látom az igazság alapjait a kijelentésben, úgyhogy úgy döntöttem, ha leközelebb lesz valami dolgom a városban, megadom a módját. Így is lett, felkeltem másfél órával korábban, kisminkeltem magam, megcsináltam a hajam, és felvettem a kedvenc tavaszi ruhám. Egyébként említettem hova mentem? Vizet venni a lenti közértbe.

Mindent összevetve, milyen más napokat élhetnénk meg bezárva, mint: jókat, rosszakat és még rosszabbakat, de talán lassan, nagyon lassan ez is elmúlik. Egyben biztos vagyok, mikor végre vége, és újra ott fogok állni a Trafikban, Balkán-buliban, egy olyan tömegben, amiben mozdulni sem lehet, közben lökdösnek, összetaposnak és leöntenek, én hihetetlenül boldog leszek.

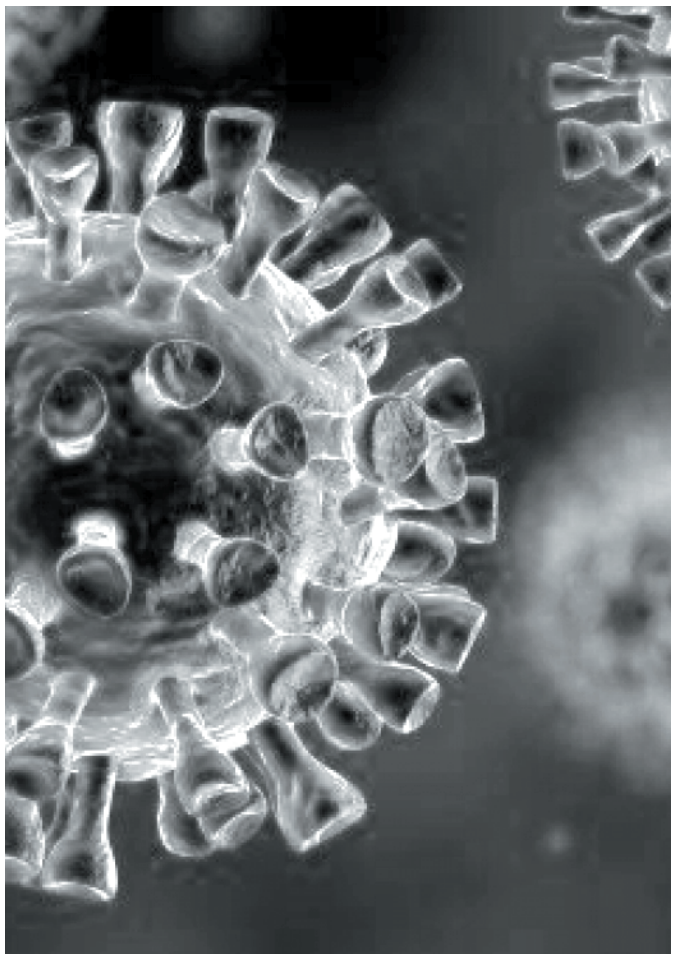

A **FEKETE** HATTYÚ

Schepp Zoltánnal, a PTE KTK dékánjával beszélgettünk telefonon a váratlan gazdasági eseményekről. A kialakulóban lévő válsághelyzetben megindult folyamatokról, s a gazdaság állapotáról, illetve a kormány válsághelyzetre adott reakcióiról.

Balogh Robert | Csortos Szabolcs

Mennyire bénító a koronavírus hatása? Lehetséges ezt közgazdasági szempontból elemezni?
Természetesen igen. De minden épeszű, józan ember tisztában van vele, hogy jelen pillanatban az egészségügyi szempontok bármi mást megelőznek. Közgazdászként is csak ezt mondhatom. Ha a helyzet normalizálódik, akkor jelenhetnek meg a gazdasági kérdések. Ha ez a pillanat eljön, akkor különösen kedvező alkalom nyílik arra, hogy a hosszú ideje fennálló kihívásokra megtaláljuk közösen a válaszokat. Most az egészségügyi dolgozók előtt kell fejet hajtanunk, óriási feladat elé néznek: az egészségünkre vigyáznak, közben a magukét veszélyeztetik.

Nem jóslásra kérem, de mégis, mihez hasonlítható ez a válság? A spanyolnátha következményei várnak inkább a gazdaságra, vagy a 2008-as nagy gazdasági válság elhúzódó utóhatásai?
Ehhez is, ahhoz is hasonlít, de mint minden nagy hatású, előre nem látható esemény, számos egyedi ismertető jeggyel bír. Próbálunk fogódzókat találni a történelem tanulságaiból, de nagyon ritka, hogy az emberiség történelme közvetlenül ugyanúgy ismétlődjék meg. Most sem ez a helyzet. Egészségügyi szakemberként nem tudok nyilatkozni, de gazdasági tekintetben biztosan mások a körülmények. Az I. világháború után egészen más állapotban volt a gazdaság, mint a mostani sokk után. Az előre nem látható események lánco-latában nyilván senki nem gondolkodott előre. Ezért szoktak ilyen esetekben fekete hattyút emlegetni, mert egy nagyon kicsi valószínűségű, de előre nem látható, mindeközben óriási horderejű dologról van szó.

Mit okozhat ez a „fekete hattyú”?
Rövid távon egészen biztosan jelentős visszaesést hoz a gazdasági teljesítményben. Hogy pontosan mekkorát, erről folyamatosan egyre borúlátóbb jóslatokat kapunk. Nagyjából az ismétlődhet meg, amit 2008–2009-ben láttunk. Lehet kicsit nagyobb, lehet kicsit kisebb. Számottevő, egyszeri visszaesés lesz, várhatóan két negyedévet illetően lesz sokkal (akár 10–20%-kal) kisebb a gazdasági teljesítmény a korábban vártnál. Ez mindjárt egy olyan momentum, ami nagyon különbözik 2008–2009-től. Akkor a likviditási válság és gazdasági szereplők általános elbizonytalanodása okán állt elő olyan szituáció, mint az 1929–33-as válság idején, hogy féltek költekezni az emberek: ez alapvetően kereslet-korlátos gazdaság volt.

A mostani helyzet leírható?
Sokkal bonyolultabban. Egyszerre vannak keresleti és kínálati sokkok. Ráadásul ezeket nem általánosságban érdemes szemlélni, hanem konkrét üzletágak, konkrét piacok, konkrét szereplők vonatkozásában.

Maszk- és lélegeztetőgép-gyártónak jó lenni?

Mindig előfordulnak olyan gazdasági szereplők, akik a napos oldalon állnak, ettől még a tulajdonosok ugyanúgy rettegnek családjuk és a saját egészségükért. 2008–2009-ben általános elbizonytalanodás volt jellemző, olyan új stílust kellett kialakítani, hogy az emberek szorongásait oldják. Döbbenetes sok eszközt kellett ehhez megmozgatni. A világ vezető jegybankjai (FED, ECB, stb.) negatív irányba tolták el a kamatokat, hatalmas eszközvásárlásokat hajtottak végre. Ezt ugyan szelektíven, de le is reagáltak a piacok, emelkedtek az eszközárak, az ingatlanárak az egekbe szöktek. Folytatódott közben, ami előtte már több évtizedes trend volt, hogy világgazdaságban a munkamegosztás még intenzívebb, még mélyebb lett, olyan előnyökért cserébe, amelyekbe, ha belegondolunk – két héttel a rendkívüli állapotok elindulása után –, tényleg nem a legfontosabb problémák. Az hogy a huszonnyolc ugyanarra a célra szolgáló termékvariáns után egy még újabb legyen a boltban, csak 5–10 forinttal olcsóbban, merthogy akciós!? A végtelenségig kiaknázott költségelőnyöket pedig a termelés kihelyezésével érték el. Vajon megér-e ez ennyit nekünk? Hogyan mérünk össze dolgokat, milyen preferenciákkal élünk? Ilyen területeken várható majd változás közép- vagy hosszú távon. Az ember gyarló, és hajlamos hamar felejteni a rosszat, de egy ilyen léptékű sokk képes lehet átszerveződéseket okozni.

Van valami jó is ebben a kialakuló válságban? 2009 után jött a gazdaságélénkítés.
Ha egyszer elmúlik ez a válság, más következményei lesznek, mint a 2008–2009-esnek. Most sokkal több minden szól amellett, hogy a gazdaság automatikus erői intenzívebben fognak segíteni a helyreállításban. A gazdasági szereplők tele lesznek tettvággyal, várják, hogy újra pénzt keressenek, újraépítsék a tartalékaikat. Elmaradt kereslet lesz, új munkahelyeken kell majd bizonyítani. A vállalkozók az elmaradt bevételeikkel állnak startra készen, nekik a cég túlélése lesz a tét… Sok ösztönző tényező fogja belülről működtetni a gazdaságot, nem kell kívülről „rángatni", hogy „méltóztasson" már teljesíteni.

Milyen áldozatai lesznek ennek a folyamatnak?
Megszűnt munkahelyek, csődbe ment vállalatok sora várható.Ha a válság után lesz újra munka, a közbenső időszakot akkor is át kell vészelni. Kevesek számára áll rendelkezésre elegendő likvid tartalék. Intenzív eladósodás is zajlott az elmúlt időszakban, igaz, szerencsére most forintban, nem devizában.

Bővebben: *https://univpecs.com/covid_19/fekete_hattyu*

KORONA-PÁNIK ONLINE

Guld Ádámmal, a PTE Kommunikáció- és Médiatudományi Tanszék médiakutatójával beszélgettünk a koronavírus-járvány okozta változásokról, a hírfogyasztásról, és arról, milyen hírportálokat jobb fenntartással kezelni.

Balogh Robert |

Médiakutatói szemszögből mennyire izgalmas a koronavírus-járvány időszaka? A médiapánik indokolt és gerjesztődött, hírek és álhírek keverednek a közösségi médiában…

Sokféle módon látom, érzem, tapasztalom, magam is fogyasztom a közösségi médiafelületeken megjelenő tartalmakat – hétköznapi civilként, de közben kutatói szemmel is próbálom követni az eseményeket. Érdekes és fontos esetemben, hogy médiakutatóként társadalomtudományi háttérrel is dolgozom – a kettő együtt ad ki egy egészet: a kultúra, a tudomány, a média és a társadalom egymással viszonyban van. Sok olyan folyamat zajlik párhuzamosan, amelyekben ezek a tényezők egyfajta kölcsönhatásként erősítik és gyengítik egymást. Könnyen megtapasztalható az utóbbi jó egy hétben Magyarországon a médiapánik-jellegű hangulat. Ennek két forrása van, az egyik a hagyományos tömegmédia: a televízió, a rádió is hozzájárul, mert nagy hangsúllyal, és nagy számban kezelik ezt a témát. A felfokozott érdeklődés kialakítja az emberekben azt a benyomást, hogy nagyon súlyos és komoly veszélyhelyzet van. Ez a hatás gyengébb része, mert olyan felületekről beszélek, amelyek „kordában” vannak tartva, az extremitásoktól többnyire mentesek. Az online média működése a jelenség másik része; ami a veszélyeztetettség-érzetet igazán gerjeszti, az a közösségi média. A hírportálok esetében is van egy éles határ két típusú oldal között, az egyik a hagyományos módon működő hírportál, ezek az elmúlt hetekben nagyon komolyan foglalkoznak a járvánnyal. Vannak közöttük olyanok, amelyek bizonyos mértékű határátlépést megengedtek maguknak – nagyon figyelemfelkeltő, részben pánikkeltő címekkel is osztanak meg tartalmakat erről a témáról. A sort az álhíreket és megbízhatatlan tartalmakat közlő oldalak zárják, ezek nagyon nagy károkat okoznak ilyen helyzetben.

Te milyen álhírnek dőltél be utoljára?

Nem tudom felidézni. Nem azért, mert annyira okos vagyok, hanem mert annyira sokat foglalkoztam ezzel, és ha az ember kicsit kondicionálja magát az álhírekre, akár még egy címből is rájön, hogy nem feltétlenül igaz a cikk. Három dolgot kell megnézni, ha a gyanú felmerül az emberben, hogy a cikk hamis lehet. Érdemes az URL-címekre ránézni. Ha magyar nyelvű az oldal, de .com, .eu, .net stb. végződése van, akkor valószínűleg álhíroldallal van dolgunk. Ha megnyitunk egy portált, és ott azonnal felnyíló, villódzó reklámok özöne fogad, akkor feltehetően az is egy álhíroldal lesz. Ha az oldalon minden a borzalomról, tragédiáról szól, akkor is meg kell gondolnunk, hogy tovább osztjuk-e vagy nem. Minden álhír a túlzással manipulál, ha valamiről az ember azt gondolja, hogy hihetetlen, hogy ez megtörtént, akkor az valószínűleg nem is történt meg.

Mondanál példákat?

Hetekkel ezelőtt felbukkant egy álhír, miszerint a Keleti pályaudvaron holtan estek össze emberek, mert kiderült, hogy koronavírussal fertőződtek meg. Találkozhattunk olyan álhírrel is, hogyha visszatartjuk a levegőt négy percig, vagy ha ecetes vízzel gargarizálunk, akkor megmenekülünk a fertőzéstől. A forrást is ellenőrizni kell. Fontos, hogy ki mondta, és az is, hogy mikor. Az álhírek egy része valós tartalommal dolgozik, de a történetek négy-öt évesek. Ugyanaz a hír kiemelve a kontextusból, a mai hírfolyamba helyezve mást üzen.

(Bővebben:
https://univpecs.com/covid_19/korona_panik_online)

KARANTÉN KORONAVÍRUS IDEJÉN

Új kihívás a karantén: a bezártság sok feszültséget tud okozni. Dr. Gács Boróka, az ÁOK Magatartástudományi Intézetének tudományos munkatársa szerint ilyenkor nagyon fontos, hogy ne hagyjuk el magunkat. Elköteleződés, önkontroll, időbeosztás – ezeket mind megtanulhatjuk a karantén idején.

Gáll Orsolya | Csortos Szabolcs

Ez egy bizonytalan helyzet, amiben kiszolgáltatottnak és tehetetlennek érezzük magunkat. A hétköznapok megváltoztak, és erre mindenki másként reagál: sokan elbagatellizálják, sokan pont ellenkezőleg, túlszorongják, a saját megküzdési stratégiájuknak megfelelően. De vannak olyan módszerek, amelyek segítenek a feszültség csökkentésében. – hangsúlyozta Gács Boróka, majd hozzátette: *Próbáljunk meg azokra a dolgokra figyelni, melyek a befolyásolási körünkbe tartoznak, így sokkal nyugodtabbak tudunk lenni, kevésbé szorongunk. A járványt magát nem tudjuk befolyásolni, a terjedése kapcsán viszont van felelősségünk, tudunk tenni azért, hogy lassítsuk! Az is fontos, hogy ne dőljünk be az álhíreknek, keressük a megbízható weboldalakat, információforrásokat. Utóbbi kapcsán fontos az ütemezettség: ne pörögjünk egész nap a legfrissebb, riasztó híreken a koronavírussal kapcsolatban, mert az megbillentheti a mentális egyensúlyunkat.*

A szakember szerint fontos a közösség támogatása, a család, a barátok, hogy velük ki tudjuk beszélni magunkból azokat a gondolatokat, amelyek a járvánnyal kapcsolatban kísértenek minket. Jó módszer például a szorongás csökkentésére kijelölni egy „panaszidőt", amikor célzottan és kontrolláltan megélhetjük a szorongató érzéseket. Emellett nagyon fontos, hogy ragaszkodjunk a pozitív élményekhez, olyasmikhez, melyek feltöltenek, legyen az akár egy jó könyv, egy film, akár online folytatott baráti beszélgetés, sport. *Helyezzük a hangsúlyt a fizikai és a mentális egészség megőrzésére.* – jegyzi meg Gács Boróka. – *Bármennyire is furcsán hangzik, minden krízisben ott rejlik a fejlődés lehetősége – érdemes átgondolni, hogy ezek a történések milyen pozitív változásokat hozhatnak az életünkben.*

A teljes interjú az Universitas Televízió YouTube-csatornáján tekinthető meg! *@pte1367*

ÍR ADOMÁNY A BÖLCSÉSZKARNAK

*Ronan Gargan, Írország magyarországi nagykövete a BTK-nak adományozott egy sorozatot **Martyn Ferenc James Joyce Ulysses**éhez készített illusztrációiból március 11-én. A tollrajzok másolatai a bölcsészkar A 426-os termének falait díszítik. A nagykövettel az esemény apropóján készítettünk villáminterjút.*

Bíró Bernadett, Aknai Péter
Csortos Szabolcs

Milyen érzései vannak az adománnyal kapcsolatban?
Nagyon büszke vagyok rá, hogy átadhatom Martyn Ferenc illusztrációmásolatait az egyetemnek. Ez az esemény nemcsak az ő munkáinak ünnepe, hanem a Magyarország és Írország közötti erős kapcsolatrendszeré is, és természetesen Pécs városáé. Több közös vonatkozása is van a két országnak, az irodalom terén különösen – Martyn Ferenc Ulysses-illusztrációi is ezt a kapcsolatot erősítik. Örülök, hogy az egyetem hallgatói is találkozhatnak a munkáival, és egyben bátorítom is őket, hogy ismerkedjenek az ír irodalommal. Külön meg kell köszönjem az Irlandisztikai Kutatóközpont és az Angol Nyelvészeti Tanszék támogatását. *(Képünkön Ronan Gargan és a Dr. Csikai Zsuzsanna, a BTK Angol Nyelvű Irodalmak és Kultúrák Tanszékének adjunktusa.)*

Ismerte Martyn munkáit az adományozást megelőzően?
Igen, hogyne! Nagyvonalú gesztus volt a részéről, hogy ezeket a munkáit Írországnak adományozta. Dublinban az Ír Modern Művészeti Múzeumban 24 eredeti műalkotás található meg tőle, két képe pedig az én szülővárosomban, Drogheda művészeti galériájában látható. De tisztában voltam azzal is, hogy Martyn híres ír felmenőkkel bír; dédapja Galwayból származik, onnan érkeztek Magyarországra a 18. század folyamán. Ez lehet az oka annak is, hogy munkáiban az ír táj is minduntalan visszaköszön. A Martyn Ferenc-hagyaték az ír és az egyetemes művészet átfogó kollekciójának része, ezért ez az adomány ír nagykövetként különösen nagy megtiszteltetés nekem személyesen is.

Hogyan látja az embereket? Mi az, ami közös az írekben és magyarokban?
Ez attól függ, milyen aspektusát nézzük ennek a kérdésnek. Azt gondolom a humorérzékünk hasonló. De hasonló a történelmünk is, a szabadságharcaink. Nagy hagyományaink vannak a művészetek, kultúra, irodalom, zene és tánc vonatkozásában is. Mindezek segítenek abban, hogy a közelebb kerüljünk egymáshoz, hogy jobban megértsük egymást. A modern időkben pedig tagok vagyunk az Európai Unióban; közös ügyeken dolgozunk együtt, és a megoldási javaslatokat is közösen dolgozzuk ki. Több olyan nagyszerű dolog van, amiben együtt tudunk működni gazdasági, politikai és kulturális téren egyaránt.

« *Head With Crown 1964*

» *Riders1964*

« *Funeral of Dignam1964*

ÁTTŰNÉSEK ÉS JÓTÉKONYSÁG

A fotóművészet és a festészet, Ázsia és Európa, valóság és álmok – ezek nem ellentétpárok, hanem ***Wei Xiang fényképfestményeinek*** *témái.*

Harka Éva | Csortos Szabolcs

Innovatívnak nevezte a PTE Nemzetközi Tavasz rendezvénysorozatának keretében március 10-én nyílt kiállítás anyagát Betlehem József rektorhelyettes.
Ezzel utalt arra, milyen kevert technikával születnek Wei Xiang alkotásai: a képzőművész a kinyomtatott fotókat festi tovább, egyes részeket kiemelve, másokat egyfajta álomszerű anyaggá szőve.
Megpróbálom figyelmen kívül hagyni a két művészeti forma közötti határokat, tanulni mindkettőből, megőrizni a sajátosságaikat, és a festészet művészeti elemeit integrálni, miközben megőrzöm a fotózás valós jellegét.
– szögezi le Wei Xieng az időszaki kiállítás katalógusának bevezetőjében.
Három témát járt körbe Wei Xiang: utcai előadóművészek Európában és Kínában, kínai vidéki élet és kínai táj. A képzőművész 30 éve él Magyarországon, de – ahogy fogalmazott – Kínában születtem és nevelkedtem, ezért mindig nosztalgiát éreztem a kínai témák fényképezése és újrafogalmazása közben.
A két ország közti kapocs erősítésén is dolgozik, hiszen a nevéhez köthető a több évet felölelő, Selyemút tükrében című rendezvénysorozat, mely művészeti alkotások révén hozza el Kínát hazánkba.
Hoppál Péter országgyűlési képviselő a művész nevében tartott beszédében a kétlaki Wei Xiang karitatív és kultúrákat közelítő munkásságát hangsúlyozta.
Attól is különleges a tárlat, hogy az alkotásokra licitálni is lehet. A képek árából befolyt összeggel a PTE Klinikai Központ Gyermekklinikáját támogatja Wei Xiang.
Már a kiállítás-megnyitó alatt elkelt három kép!

Az aukcióval kapcsolatban további információ a Facebook érhető el, az International Spring oldalán: @InternationalSpringPTE

„Kapok a közösségtől, természetes, hogy adok is”

Aknai Péter | Csortos Szabolcs

– Megpróbálom figyelmen kívül hagyni a két művészeti forma közötti határokat, tanulni mindkettőből, megőrizni a sajátosságaikat, és a festészet technikáit integrálni, miközben megőrzöm a fotózás valós jellegét. – szögezi le a művész az időszaki kiállítás katalógusának bevezetőjében.

Valóban: Wei Xiang festői szemléletét áthatja fotográfiai felkészültsége. Fotóiban igen mélyen és intenzíven ragadja meg az ember és környezete összetett

viszonyrendszerét. Fényképfestményein visszaköszön szülőhazája környezete, tájélményei, a hagyományok ereje, ugyanakkor felfogása a kezdettől fogva magában hordozza az európait. Színhasználatában nincs szinte semmi harsány; koloritja szürke-kék tónusú, amelyben csak az egyes részletek elevenebb színalkalmazásai intenzívek. Érdeklődése abszolút emberközpontú: az emberi arc, a test és a környezet viszonyai dominálnak. Három témát járt körbe Wei Xiang: az utcai előadóművészek Európában és Kínában, a kínai vidéki élet és a kínai táj. Az alkotások kevert technikával születtek: a művész a kinyomtatott fotókat festi tovább, egyes részeket kiemelve, másokat egyfajta álomszerű anyaggá szőve.

– Kínában születtem és nevelkedtem, ezért mindig nosztalgiát éreztem a kínai témák fényképezése és újrafogalmazása közben. Már harminc éve élek Magyarországon, a hazám lett, persze, hogy szeretem. A szívem vágya, hogy a kínaiaknak bemutassam Magyarországot. Ugyanakkor a magyaroknak Kínát szeretném bemutatni, a természeti kincseket, ezt az ősi, szép és színes kultúrát. – mondja Wei Xiang.

Ma már nem foglalkozik üzleti ügyekkel, ezeket a feladatait néhány éve átadta fiának.

– Régen nem volt időm, hogy azzal foglalkozzam, amit igazán szeretek. Szívemben mindig a művészet volt az első helyen. Most végre visszatérhetek erre a területre. Nem vagyok sem politikus, sem diplomata. De szívesen teszek a két ország közötti kapcsolatokért, mivel szeretem Kínát is és Magyarországot is. Szeretném, ha a két nép jobban megismerné egymást. Én ebben szeretnék segíteni. – árnyalja ars poeticáját a művész.

Wei Xiang, aki amellett, hogy sikeres üzletember – a Wink sportmárka alapítása is az ő nevéhez fűződik – és képzőművész, jelentős karitatív tevékenységet is folytat: rendszeresen támogat magyarországi alapítványokat, idősotthonokat, de természeti katasztrófák után is lehet rá számítani. Ahogy nagyon szerényen fogalmaz ezzel kapcsolatban: *Kapok a közösségtől, természetes, hogy adok is.*

VOLT EGYSZER EGY **JUGOSZLÁVIA**

Kultúra, Pécsi Tudományegyetem, Nemzetközi Tavasz, Mánfai György, Balkán, fotóművészet, International Spring 2020. március 10.

Harka Éva | Csortos Szabolcs

Közvetlenül azután, hogy március 9-én este hivatalosan is elstartolt a PTE Nemzetközi Tavasz a Reggeliben, hirtelen a Balkánon találták magukat a résztvevők.

Olyan, mint egy háttérkép! – próbálta csodálatát Mánfai György elsők között feltűnő fényképe kapcsán kifejezni a vetítés egyik résztvevője. A Volt egyszer egy Jugoszlávia című programon a Balkán országait sorban bemutató fényképek csak első hallásra adtak kizárólag a szemnek szórakozást: Mánfai György beszámolója nyomán ízek, illatok és szagok, tapintható felületek elevenedtek meg.

Így szimatoltunk murvafürtöt, megnézhettük a kéklő enciánt, szurkolhattunk a túlélésért a kétezer éves olajfának, szagolhattuk egy ókori színház játéktere előtt bűzölgő zöld pocsolyát, és átérezhettük, milyen lehet érdes és éles köveken keresztülbukdácsolva felmászni egy kegyhelyhez.

Közben maguk az utazások is megjelentek előttünk: a csibészesen mosolygó árusok, a hiányos fogazatú nénikék, a kezüket szívükön nyugtató asszonyok. És nem utolsó sorban a hátizsákjában komplett főző- és fotósfelszerelésével együtt szaladgáló fotóművész, aki nem rest megkeresni egy folyó forrását, vagy bekönyörögni magát egy apró kápolnába csak azért, hogy megörökíthesse.

A fotók varázsa annyira lekötötte az egybegyűlteket, hogy legtöbbjüknek fel sem tűnt, hogy kerek kétórás programnak lehettek részesei!

A képek után a gasztronómia idézte meg a Balkánt: csevapcsicsa volt ajvárral, majd túrós burek házi mazsolakrémmel, hozzá pedig dalmát és montenegrói borok jártak.

STRIBOR ERDEJE – HORVÁT MUSICALT MUTATTAK BE A PTE NEMZETKÖZI TAVASZ KERETÉBEN

Horvát musicalt mutattak be a PTE Nemzetközi Tavasz keretében. A Stribor erdeje a horvát irodalom egyik kiemelkedő alkotása.

| Csortos Szabolcs

A horvát mítosz és mondavilágból született mese klasszikus történetet, a jó és a rossz harcát jeleníti meg. A darab pörgését és dinamizmusát fokozza, hogy fiatal hallgatók, leendő tanítók, tanárok, zenepedagógusok, színészek, jelmeztervezők is aktívan részt vettek az alkotói folyamatban. Emellett fontos az egyetemek közti együttműködés is.

ELKEZDŐDÖTT A PTE ÚJ **FOGÁSZATI ELMÉLETI TÖMB**JÉNEK KIVITELEZÉSE

AZ EFOP-4.2.1-16-2017-00008 KÓDSZÁMÚ, A PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM INFRASTRUKTURÁLIS FEJLESZTÉSE PROJEKTCÍMŰ PÁLYÁZAT 6 868 840 002 FT VISSZA NEM TÉRÍTENDŐ TÁMOGATÁSBAN RÉSZESÜLT. A PROJEKT KERETÉBEN A SZIGETI ÚT – TÜZÉR UTCA – ATHINAY ÚT ÉS LOVARDA UTCA TÖMBJÉNEK ÉSZAK-NYUGATI RÉSZÉN VALÓSUL MEG A PTE ÚJ FOGÁSZATI ELMÉLETI TÖMBJÉNEK 5 SZINTES, 2750 M² HASZNOS ALAPTERÜLETŰ 61 DB FOGÁSZATI SZÉKES OKTATÁSI INTÉZMÉNYE.

Both Vilma | Masszi Építész Iroda Kft.

A kivitelezés 2020. március 16-án elkezdődött, mikor a Pécsi Tudományegyetem átadta a munkaterületet a STRABAG Építő Kft-nek. A kivitelezés várható ideje 18 hónap. A Pécsi Tudományegyetem fejlesztése és épületracionalizálása nyomán a régi, belvárosi, rossz energetikájú ingatlanok helyett az orvosi kampuszhoz közel modern, korszerű és gazdaságosan fenntartható létesítményt építtet. A létrejövő ingatlan kapcsolatai szervesen illeszkednek majd az északi tömb gyalogos tengelyéhez, és jól szolgálják saját tömbjének későbbi teljes rekonstrukcióját, melynek során két szinten több száz parkoló létesítésére is lehetőség nyílik. Az új ingatlan tervezését a Masszi Építész Iroda Kft. jegyezte.

Az önálló pécsi fogorvosképzés az 1970-es évekre vezethető vissza, 1975-ben adták át a képzésnek jelenleg otthont adó Dischka Győző utcai épületet, amelynek kapacitását kb. 100–120 hallgató magyar nyelvű képzésére méretezték. A 2000-es évektől kezdődően az oktatás angol és német nyelvű programokkal bővült, jelenleg a szaknak több mint 500 hallgatója van.

A jelenlegi telephely nem képes kiszolgálni a graduális, posztgraduális és továbbképzési oktatás igényeit. A beruházással a Pécsi Tudományegyetem egy olyan fogorvosi oktatási központot hoz létre, amely biztos hátteret nyújt a fogorvostan-hallgatók képzésének, a szakfogorvos képzésnek és a szakorvosok élethosszig tartó továbbképzésének egyaránt.

A **PÉCSI ORVOSKÉPZÉS** JÖVŐJE

A pécsi orvosképzés közeli és távolabbi jövőjéről, a folyamatban lévő fejlesztésekről tartott sajtótájékoztatót az ÁOK dékánja, Prof. Dr. Nyitrai Miklós hagyományteremtő szándékkal február 4-én az Általános Orvostudományi Kar Dékáni tanácstermében, melyet az emelt szintű, szerkezetkész új elméleti és oktatási tömb bejárása követett.

Tóth Mariann | Csortos Szabolcs

Az Általános Orvostudományi Karon a közel 3500 fős hallgatói létszámot jelenleg nagyjából 800 oktató tanítja, utóbbiak számát 100–130 fővel szeretnék bővíteni. A tanítási feladatok egy részét külföldi szakemberek látnák el, amely elősegítené az intézmény további előrelépését. A létszámnöveléssel, az oktatás formai és tartalmi fejlesztésével, valamint a nemzetközi kapcsolatok bővítésével párhuzamosan szükségszerűvé vált a campus korszerűsítése, fejlesztése is. Ugyanakkor a dékán hangsúlyozta, hogy ez a jelentős infrastrukturális fejlesztés az, ami a korszerű, minőségi képzés lehetőségét biztosítja.

A fejlesztések első lépéseként MVP-támogatásból, a város és az egyetem közös projektjéből, a kormány finanszírozásából épül a modern szemléletű, 11 ezer négyzetméternyi új elméleti és oktatási tömb, ahova a főépületből négy intézet költözik át. Nagyságrendileg ez egy 11 milliárdos beruházás, amely a Janus Pannonius Klinikai Tömb és az új épület közötti park felújítása, az oktatási műszerpark, valamint a campus területén található óvoda fejlesztése is hozzátartozik. A sajtótájékoztatón Tóth András projektmenedzser, az Infrastruktúra Fejlesztési Csoport vezetője egy látványos time-lapse videón mutatta be az új tömb építésének folyamatát, miközben elmondta, hogy melyik szárnyban milyen jellegű tevékenység fog zajlani.

Az ÁOK erős kar, amit oktatunk, az jó, ahogyan oktatjuk, az folyamatos fejlesztésre szorul. Az oktatási módszereink korszerűsítésével a hallgatók segítése a cél, hogy még jobb orvosokat, kutatókat képezzünk. Az új épületben még nagyobb hangsúlyt helyeztünk a közösségi terekre, hiszen ezt igénylik a hallgatók. Úgy gondolom, ez fontos és időszerű, hiszen egyre többen tanulnak itt. A célunk, hogy a hallgatóink és oktatóink még inkább büszkék lehessenek rá, hogy itt tanulnak, itt dolgoznak – ismertette Nyitrai Miklós dékán a karon megfogalmazódott képzésfejlesztési elképzeléseket.

A nemzetközi kapcsolatok kiemelt fontossággal szerepelnek a fejlesztendő területek listáján, és ahogy a sajtótájékoztatón elhangzott, történtek is előrelépések ezen a téren. Ez egyaránt vonatkozik a környező országok egyetemeivel való szorosabb együttműködésre, valamint a világ legjobb egyetemeivel való proaktív tudományos, innovációs, kutatási és oktatási kapcsolatépítésre, mint például a Harvard Medical School, a Singapore Nanyang-Imperial College, a Houston Biomedical Engineering Center, a Mayo Clinic Alix School of Medicine, vagy a Zürich ETH.

Nyitrai Miklóstól megtudhattuk továbbá, hogy a jelenlegi szolgáltatásokat is fejlesztik, például bővítik az elérhető sportolási lehetőségeket, egy étterem is lesz az új épületben, valamint az összes szolgáltatást egy helyre csoportosítva letisztítják az egyes épületek, épületrészek funkcióit. Mindezek a fejlesztési irányok egyaránt szolgálják a hallgatókat, a rezidenseket és az oktatókat.

Az EFOP 3.6.1-es pályázati forrásból – ami összességében 5–6 milliárdos pályázat – épül fel várhatóan 2021 nyarára a Fogorvostudományi tömb a Szigeti út–Tüzér utca sarkán, egyetemi tulajdonú telekrészen. Ugyanebből a forrásból valósul meg a Preklinikai Kutatóközpont, az Állatház, ennek a költsége egy–másfél milliárd forint közötti, elkészülte ugyancsak 2021 nyarára tehető. Ebből a pályázatból a MediSkillsLab Szimulációs Oktatási Központot is bővítik és fejlesztik, ami 700–800 milliós beruházást jelent.

A campus 54 ezer négyzetméternyi területének a jövőbeni teljes, komplex rekonstrukciójára is egy átfogó, funkcionálisan átgondolt tervet hoztak létre, szem előtt tartva a költözéseket, az egyes épületrészek egymásra hatását, valamint a városrész működését. Ezek megvalósítása hosszabb távon, 2020 és 2030 közé időzíthető. Jelentős rekonstrukcióra szorul a főépület, a Biokémiai és a Biofizikai Intézet épülete, a Nővérszálló, a Gádoros épület (régi menza), a Honvéd utca 1. (jelenlegi Szerves és Gyógyszerkémiai Intézet és Magatartástudományi Intézet), továbbá a Honvéd utca 3. (jelenlegi Gyógyszerészeti Intézet és Klinikai Központi Gyógyszertár, valamint Élettani Intézet egy része) épületei. Egyes épületeket felújítani szükséges, másokat új funkcióval megtölteni: a Honvéd utca 3-ban egy hallgatói-szolgáltatói központ, az alsó szintjén pedig egy közösségi tér lesz.

Fontos szempont a tanuló- és a közösségi terek kültéri és beltéri bővítése. Saját forrásból idén a főépületben található könyvtár területét – a diákok tanulási igényeihez mérten – kétszeresére növeli az orvoskar, egyben digitálisan korszerűsítik. Itt az orvostudományi múzeum anyagának is méltó helye lesz. A jelenlegi uszoda korszerűsítése mellett egy rekreációs központot alakítanak ki a főépületben, a Honvéd utcai oldal alagsorában. Saját forrásból, és esetlegesen adódó pályázati támogatásból megvalósítható az aula modernizálása is, úgy műszaki korszerűsítése, mint arculati megújítása.

Szakmai szempontok alapján egyetlen új épület építése válik még szükségessé a campus területén, egy in vitro Diagnosztikai Központé. Ebbe költözne a Patológiai Intézet, az Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet, az Igazságügyi Orvostani Intézet és a Laboratóriumi Medicina Intézet, további terek felszabadításával.

A **ROBOTOK** ELVESZIK A MUNKÁNKAT? VAGY CSAK EMBEREBB LESZ AZ **EMBER**?

*Díszdoktora lesz a Pécsi Tudományegyetem Műszaki és Informatikai Karának **Erik Slooten**, az IT Services Hungary ügyvezető igazgatója. A március 12-re tervezett avatást megelőzően teltházas székfoglaló előadást tartott Mesterséges intelligencia és jövőbe tekintés címmel március 2-án a kar A007-es termében.*

Harka Éva | Csortos Szabolcs

A sziporkázó beszédet Erik Slooten személyes visszajelzéssel kezdte: jogi tanulmányokat folytatott, majd két évig zenét tanult, de végül a cégnél, ahol egyetem mellett dolgozott, felajánlották, hogy vegyen részt egy telekommunikációs mérnöki képzésben. Emlékszem, amikor az egyik professzorom elmondta nekünk az előadásán azt, hogy mi vár ránk az elkövetkezendő húsz-harminc évben. Például a mobiltelefonokról és az azok használatából fakadó változásokról beszélt. Akkora hatással volt rám, hogy amikor az előadásnak vége lett, azt gondoltam: te jó ég, ezzel kell foglalkoznom! És minden be is jött, amit mondott.

Most hadd osszam meg Önökkel, hogy szerintem mi várható az elkövetkezendő 20–30 évben.

A mesterséges intelligencia piaca a mai évi 21 milliárd dollárról 190 milliárdra nő 2025-re. Azok az országok fogják uralni a jövőt, amelyek a legtöbbet fektetnek be ebbe a szektorba. Jelenleg ez Kína és az Amerikai Egyesült Államok, az előbbi a markánsabban fellépő aktor.

Tíz-húsz év múlva a mai állások 80%-a nem is létezik majd: a munkások helyét átveszik a robotok, melyekkel olcsóbban, gyorsabban és jobban lehet termelni. Egy robot „bére" alacsonyabb bármelyik dolgozóénál, nincs szüksége szünetre vagy pihenésre, nincs szükség sem vizesblokkra, sem kijelölt dohányzóhelyre. – jegyezte meg Slooten, majd feltette a teremben ülők feje fölött lebegő kérdést:

AGGÓDNUNK KELLENE EMIATT?

Azért vannak most itt, mert úgy gondolták, az egyetemen megszerezhetek olyan skilleket, amelyek révén jó álláshoz jutnak majd, így sok pénzt kereshetnek, házat, autót vehetnek, és erre családot alapozhatnak. Ez egy olyan mantra, amit évszázadok óta sulykolnak belénk. De ez nagyon ódivatú elképzelés. Persze, a robotok miatt kevesebb időnket kell majd a munkahelyünkön tölteni, de miért lenne baj, ha kevesebbet dolgozunk?! – tette fel a költői kérdést Erik Slooten, majd kijelentette:

AZT, HOGY EZZEL MIT FOGUNK KEZDENI, AZ ÖNÖK GENERÁCIÓJA FOGJA MEGHATÁROZNI. NE SZÚRJÁK EL.

Ezután az intelligencia és a mesterséges intelligencia közti alapvető különbségeket vette górcső alá. Az intelligencia a tudás rendelkezésre állását és alkalmazni tudását jelenti. A mesterséges intelligencia gyorsabban tanul az embernél, mindenre sokkal hosszabban és

részletesebben emlékszik, gyorsabban és jobban reagál, következetesebb és pontosan fel tud ismerni és le tud másolni bármit. Ezzel szemben nem tud vicces vagy kreatív lenni, nem tud közösségben létezni, nincs egoja, nincsenek megérzései és nem rugalmas, illetve nincs meg a maga „józan paraszti esze".

Az ún. Beethoven-projekt keretében például valaki megtanított arra egy robotot, hogy kitalálja, hogyha a zeneszerző egy művét abbahagynánk, mi lenne a következő hangjegy. Egy laikusnak nem tűnik fel a váltás, de egy zeneileg képzettebb embernek – ugye tudjuk, Slooten zenét is tanult – *igen: van egy érzés, ami elveszik onnantól, ahonnan az AI átveszi a komponálást.* Ami az együttérzést vagy közösségi létet illeti: Slooten felidézte azt az alkalmat, amikor a világon először győzte le egy partiban az emberiség legjobbját goban a mesterséges intelligencia – a gomester sírva fakadt, de az AI nyilván nem is reagált a helyzetre.

Arra, hogy miért nem nevezhető hóbortnak a mesterséges intelligencia, Erik Slooten az AI kapcsán elterjedt téves elképzelések helyreigazításával felelt. A mesterséges intelligencia egyesek szerint az életünket és a munkánkat fenyegeti… *Elbújhatunk előle, tarthatunk tőle, de az a helyzet, hogy ez a trend megállíthatatlan.* – szögezte le az előadó.

HÚSZ ÉV MÚLVA

az egészségügyben több robot lesz, mint valaha volt. A fejlesztések között olyasmik is vannak, mint a toalett, amely használója végtermékét megvizsgálva ki tudja következtetni, rákos lesz-e az illető – akár 15 évvel a betegsége kialakulása előtt. *És ennek már létezik egy amerikai prototípusa!* – jegyezte meg Erik Slooten. Egyre több gyárban zajlik majd emberi érintés nélkül a munka (erre az előadó a Hell energiaitalt hozta fel, melynek magyarországi gyára így működik, illetve a Mercedest). De „okosabb" lesz az oktatás is: egy mesterséges intelligencia az egyén képességeit maximálisan figyelembe vevő tanulási tervet lesz képes előállítani.

A szakácsok helyét is átveszik majd a robotok – a gulyás 2.0 kitalálása nyilván egy kreatív folyamat, ugyanakkor a répakarikázás vagy krumplipucolás és a recept előírásainak pontos betartásában gyorsabb, pontosabb, hatékonyabb egy robot.

NÉHÁNY PÉLDA ARRA, HOGY MIT HOZ A JÖVŐ

húsz-harminc éven belül: a mesterséges intelligencia képes lesz elérni, hogy ne legyen többé háború – mivel nincs egója, hamarabb optimális eredményre jutnak majd, mintha diplomaták tárgyalnának. Az önvezető autók elterjedése miatt nem lesz szükség közlekedési rendőrökre. AI fogja megtervezni és kivitelezni az űrkutatást és az űrutazást. És mivel az emberek figyelmen kívül hagyják a nagyobb összefüggéseket, a jogalkotók helyett is jobb, ha a mesterséges intelligencia dönt. *Egyszerűbbé válnak a dolgok, az emberek pedig jobban koncentrálhatnak emberi mivoltukra.*

A veszélyeket tekintve Erik Slooten a személyes adataink védelmére tért ki, majd hozzátette: *minél inkább automatizálunk folyamatokat, annál jobban kezdünk függeni a technológiától.*

A korábban az ír bankszektorban dolgozó IT-vezér felidézett egy komolyabb hackertámadást is, melyet szerencsére sikerült meghiúsítaniuk. Ugyanakkor az, hogy rossz szándékú emberek gonosz céljaikra, fegyverként használják fel a mesterséges intelligenciát, valós veszély Erik Slooten szerint. Vicces kitekintés volt, amikor megkérdezte a hallgatóságot arról, az egészsége vagy valamely tulajdonságának fokozása érdekében van-e olyan, aki a testébe építene egy robotot. Sokan tették fel a kezüket. *25 évvel ezelőtt senki nem vállalt volna fel egy ilyen döntést! A mesterséges intelligencia olyannyira idegen és megbízhatatlan volt, hogy aki ilyesmit tett, arról azt gondolták, átállt a sötét oldalra – mintha ő lett volna Dath Vader, vagy ilyesmi."*

A paradigmaváltás korát éljük – hangsúlyozta Erik Slooten. – *Meg kell tanulnunk, hogy éljünk, és hogyan dolgozzunk a mesterséges intelligenciával. Újra kell értékelnünk a munkához, az erőfeszítéshez és a pénzhez való viszonyunkat. Nem leszünk a munka rabszolgái, arra koncentrálhatunk, ami valóban különlegessé tesz minket. A kreativitás, szeretet, együttérzés, altruizmus, humor, másokkal való törődés – ezek a valódi emberi értékek, melyek utánozhatatlanok.*

Vajon készen állunk arra, hogy újrafogalmazzuk önmagunkat a mesterséges intelligencia fejlődése kapcsán? – tette fel a kérdést Erik Slooten. Egy pillanatnyi szünet után így válaszolt:

NEM, NEM ÁLLUNK RÁ KÉSZEN. DE FEL KELL KÉSZÜLNÜNK RÁ! LOVAGOLJUK MEG EZT A HULLÁMOT. MERT ITT VAN.

EGYRE NÉPESEBB MEZŐNY A **SIMONYI HACKATHON 2020** VERSENYÉN

*A PTE öt karáról érkezett 140 hallgató – egyharmaduk külföldi – hatfős csapatokban dolgozott ki a zöldebb és egészségesebb élet megvalósítására alkalmas termékeket és szolgáltatásokat február 14-én az egyetem Közgazdaságtudományi Karán. A versenysorozat legjobbja a Hackathonon idén a külföldi hallgatókból álló **Voyanteer** csapata lett. Alapötletük egy olyan applikáció volt, amely az önkéntes munkalehetőségeket gyűjti össze a tenni akarók számára. A gárda méltán érdemelte ki az első helyezést. Második helyen a Fluminus, harmadik helyen pedig a Driveless csapata végzett. A legjobb prezentációért járó díjat Kékkői Zsófia nyerte el. A versenyről Bedő Zsolt főszervezőt, a Kvantitatív Menedzsment Intézet innovációs igazgatóját kérdeztük.*

Aknai Péter | Csortos Szabolcs

Miről szól a Simonyi Hackathon?
A Simonyi Hackathon egy nagyon intenzív és koncentrált egynapos problémakeresés, amely a zöldebb és egészségesebb élet megvalósítására alkalmas termékek, illetve szolgáltatások kitalálásának szenteltünk. PTE-szerte invitáltunk hallgatókat, amire 140-en jelentkeztek. A hatfős csapatok multidiszciplinárisak – esetenként multikulturálisak is –, ugyanis a résztvevők egyharmada külföldi. A hallgatók az egyetem műszaki és informatikai, természettudományi, bölcsész-, orvos- és természetesen a közgazdaságtudományi karáról érkeztek.

Hallgatókat kérdeztem az imént, azt mondták, rengeteg problémát mint megoldandó feladatot kaptak, amin csapatban dolgoznak, és amiből remélhetőleg majd kisül valami.
Ez így van, így működik a dolog. Minden probléma egy új üzleti lehetőség is egyben. Tehát kiindulásképp a problémákat kell megtalálni. Elsőre ez könnyűnek tűnik: ha elkezdjük sorolni ezeket, akkor 30–40-nél megakad, még akkor is, ha hatfős csapatban dolgozunk. Ezt a készséget, képességet kell fejleszteni, és meg kell jegyeznem, hogy ebben mi, magyarok nem vagyunk jók.

Ezt követően, ahogy a hallgató hölgy is elmondta, egy problémát ki kell választani, amiről úgy gondoljuk, hogy arra valamilyen terméket vagy szolgáltatást tudnak kitalálni. A nap végére ezt a megoldást kell strukturált formában előadni: hogy működne, ki lenne a fő felhasználó és végül, hogy üzletileg hogyan működne.

Mi a nyertes „jutalma”?
Saját és vállalati szponzorok ajándékcsomagjait adjuk át, illetve lehetőséget adunk, hogy részt vegyenek a nyári Simonyi társadalmi vállalkozási programban.

AKI NYELVVIZSGA-BIZONYÍTVÁNYOKAT GYŰJT

Keuken Christoffel Hollandiából

Felcser Johanna | Felcser Johanna

2011-ben vették a házukat Magyaregregyen. Miért ott?

Hosszú történet. A holland TV-ben van egy sorozat, a címe olyasmi, hogy Az álomház. Egy ingatlanközvetítő és egy idősebb pár a világban valahol megnéznek három házat, megbeszélik az előnyeiket és hátrányaikat, aztán jön a kérdés, hogy melyik legyen a megvásárolandó ház. 2011-ben nagy körutat tettem Közép-Európában, és Magyarországon is voltam. Már akkor nagyon tetszett nekem ez az ország, pedig Baranyában még nem is jártunk, csak északon, Miskolcon és Budapesten. Sokszor gondoltam arra, hogy amikor nyugdíjba vonulok, külföldön szeretnék lakni. A feleségem dinamikus, és megnézett néhány házat itt, Magyarországon. Szinte rögtön megtalálta ezt, és azonnal beleszeretett. Megvettük. Először csak weekendháznak használtuk, de 2016-ban nyugdíjba vonultunk, és átköltöztünk Egregyre.

Önnek az anyanyelve holland, ugye? Milyen nyelveken beszél még?

Angolul. Tavaly tettem le egy ECL nyelvvizsgát C1 szinten. Most februárban jövök német C1-re. Franciául és olaszul is beszélek. És magyarul is.

Tervez még további nyelvet tanulni?

Nem, most már nem. Kellene... Lehet, nem tudom. (nevet)

Az angol, német, francia, olasz nyelvek a munkájához kellettek?

Az első három, a francia, a német és az angol kötelező volt a középiskolában, Hollandiában.

Most egyetemre járok Pécsett. Tavaly elkezdtem a magyar BA-t, de átmentem filozófia szakra. 18–19 éves hallgatók között tanulok. A képzés magyarul zajlik, furcsának tartom, hogy csak magyarra fordított szövegeket használunk. Nem olvasunk angol, német vagy francia szöveget, mert a diákok nem tudják a nyelvet. Ez nekem furcsa, mert amikor elkezdtem történelmet tanulni Hollandiában, akkor mind a három nyelven kellett olvasni.

Mi a legnehezebb a magyar nyelv tanulásában?

A legnehezebb rész a szórend. Az a probléma, hogy nincsen szabály, de a kontextus miatt a szórend fontos. Ilyen a holland nyelvben nincsen. Nincs kontextusfüggő szórend. A holland nyelvet alapul véve a francia nehéz volt, de az angol, német könnyebb volt sokkal.
Nekünk relatíve könnyű az angol, mert Hollandiában nincsenek szinkronizált filmek. Mind feliratosak. Mindig. Sok hasonlóság van a holland és a német nyelv között. Éppen ez is az egyik nehézség, mert csak kis különbség van köztük, amit nem veszünk észre rendesen.

Olvasott már magyar szépirodalmat?

Mikor jobban akartam érteni a magyar nyelvet, találtam egy könyvsorozatot: Klasszikusok könnyedén. Ez egy magyar középiskolás szintje. Ez nekem jó volt, mert így tudtam „felmászni", és aztán elkezdtem magyar irodalmi könyveket is olvasni, például Spiró György Fogságát olvastam, aztán Kertész Imre néhány könyvét.

Amikor ideköltöztek, mi volt furcsa Magyarországon?

Sok-sok minden. Ami jó, az a szomszédokkal a kapcsolattartás. Ez volt az első ok, amiért elkezdtem magyarul tanulni. Azt gondoltam, hogy legalább a szomszédokkal szeretnék beszélgetni egy kicsit. Átlagosan csak három témát lehet érinteni: a betegségek, az idő és hogy „milyen drága lett minden". Ennyi. Egyszerű. Aztán már másfajta beszélgetésbe is belevágtam.

Az ünnepek, amiket Magyarországon ünneplünk, karácsony vagy húsvét, falun hogyan jelennek meg?

Ami nekünk teljesen új volt, az a locsolás húsvét hétfőn. Még sose hallottam erről. Jött egy szomszéd egy palackkal és elkezdett locsolni.

Szódásüveggel?

Igen. Nem tudtam, hogy ez mi! Utána kellett olvasnom. Később megismertem Lackfi Jánost, aki írt egy könyvet Milyenek a magyarok? címmel. Ez a könyv a magyar kulturális sajátosságokról beszél, én pedig lefordítottam hollandra. Még nem sikerült kiadót találni, de legalább megvan a fordítás.

TÖBBET ÉSSZEL, MINT TÉGLÁVAL

***Reith András** építész, ClimaDesign szakértő. Az ABUD (Advanced Building and Urban Design) Mérnökiroda tulajdonosaként és ügyvezetőjeként a legnagyobb ingatlanfejlesztőkkel, várostervezőkkel és városvezetőkkel dolgozik együtt egy klímabarát épített környezet megteremtéséért. A hazai és nemzetközi tudományos élet jegyzett szereplője, meghívott egyetemi oktató hazai és külföldi egyetemeken, PhD témavezető. A Hungary Green Building Council alapítója és korábbi elnöke, a PTE Műszaki és Informatikai Karának oktatója. A Pollack Expo előadójaként találkoztunk vele Pécsett.*

Balogh Robert | Csortos Szabolcs

A klímaváltozás mennyire inspirálhat egy építészt?
Inspirál és rossz kedvet is okoz egyszerre. Testközeli élményeket szereztem az elmúlt évtizedek változásaiból. Sokat másztam magas hegységekben, a Kaukázusban is jártam olyan helyen, ahol korábbi évtizedekben nyugodtan lehetett sátrazni, mostanában pedig már olyan viharok vannak a klímaváltozás miatt, hogy helikopterrel kellett felszállítani olyan anyagokat, amelyekből acélkunyhókat lehetett építeni. A gleccserek változásai is ismertek, a sarkkörön túl is érződik a klímaváltozás hatása. Ha Pécsett élő agrármérnökökkel beszélgetünk, akkor pillanatok alatt eljutunk oda, hogy olyan károkozó és invazív fajok jelentek meg, amelyek egy évtizede még jóval délebbi szélességi körökre voltak jellemzőek. De a városban élők is észrevehették már a változásokat.

Azáltal, hogy például a hőségriadós napok száma nőtt.
Sőt, a következő évtizedekben ez a többszörösére fog nőni. Ez komoly felelősség mindenkinek, aki az épített környezettel tevékenykedik. Fontos üzenet,

hogy ezeket a kérdéseket egy-egy szakág nem képes megoldani, olyan összefüggésekről beszélünk, amely több léptékű gondolkodást igényel, és szükséges az interdiszciplináris szemlélet.

Minimum a városfejlesztést is újra kell gondolni…
Sok minden befolyásolta, hogy a régmúltban hova építettek egy települést. A védelmi, vízszükségleti és alapanyagbeli kérdések mind összefüggenek a természetes környezettel. Ritkán építettek a dombtetőre falvakat; a régi emberek is tudták, hogy szélnek kitett részen nem érdemes építkezni, azokat az épületeket több fával kellene fűteni. Vannak olyan települések, amelyeket erdősávokkal vették körül, hogy védjen a széltől, emellett úgy tájolták az utcákat, hogy a természetes légmozgások át tudják öblíteni, hogy a szagok, a füst ne ülje meg a házakat. Az épületeket is úgy építették, hogy figyelembe vették, merről süt a nap. A népi építészetben a tornácos házaknál a tornác mérete összefüggött a Nap téli és a nyári állásával, azaz a Nap ingyen melegítette ezeket az otthonokat. Ma már a földi lakosság több mint 50%-a él városokban, a mi általunk nyugatinak nevezett társadalmakban ez az arány ennél jóval magasabb: Nyugat-Európában 80% fölötti, a régióban Magyarország vezet 72%-kal. A városi környezet új kihívásokat eredményezett. Az úthálózat bizonyos részeken besűrűsödött, létrejött a hősziget jelenség a városokban, ahol az egyébként várható léghőmérsékleteknél jóval magasabb jön létre. Az emberi komfortérzet az is számít, hogy milyen ruházat van rajtunk, és az is, hogy a minket körülvevő anyagok milyen sugárzást bocsátanak ki. Ha egy nem jól átszellőztetett utcába sokat süt be a nap, és olyan anyagok vannak a felületeken, amelyek könnyen átmelegednek, ott kellemetlenebbül tudjuk érezni magunkat, mint egy parkban. A növények hűtőhatását ma már egy városépítész sem hagyhatja figyelmen kívül. A szakmánk sajnos általános tudást tekintve még messze áll attól, hogy ezt napi szinten alkalmazza, de ez a helyes irány.

A zöld-, vagy ökogondolat még csak a médiában van jelen?
Én környezettudatos építészetnek nevezem. Több fajtája is létezik. A divaton már túljutottunk, de inkább csak a szavak és a marketing szintjén van jelen, mint a napi gyakorlatban. Ha körbenézünk, akkor mindenki környezettudatos. A klímagépgyártók például. Ők abból élnek, hogy az egyre kellemetlenebb meleget megszüntetik, és közben fűtik az utcát, és környezettudatosnak mondják magukat. Nem itt kezdődik a környezettudatos gondolkodás.

A légszennyezettség életkilátásra gyakorolt hatását 3–5, de akár 10 évre is becsülik.
Ez az egyik olyan elem, amely már átlépte azt a határt, amivel már a politika is foglalkozik. A politikusoknak egyértelmű, hogy sok mindent a légszennyezettségre vezetünk vissza, azt értelmezni tudják. De az, ha egy épületben penész van és doh, amely miatt légúti problémák keletkezhetnek hosszabb távon, már kevésbé megmagyarázható dolgok, csak a halálozási rátában mutatkoznak meg, és így keletkeznek össztársadalmi szinten jelentkező költségek, amelyeket vissza lehet vezetni az épített környezetünk állapotára. Az építészet már nem csak az építészetről szól, komplex kérdéssé vált.

Társadalmi kérdéssé vált. A napelem jó példa?
Semmit nem tesz hatékonyabbá, de Magyarország ezáltal könnyebben teljesíti az EU-s megújuló energiára vonatkozó kvótákat. Az EU-ban vállalt szintet teljesítenünk kell, különben ismétlődő eljárásokat indíthatnak ellenünk. Hatékonyabb semmi nem lesz attól, ha a rossz villamosrendszerrel rendelkező épület tetejére napelemet teszünk. Attól még nem fog jobban működni! Viszont a kevésbé környezetbarát technológiákból származó villamosenergiát ki tudjuk váltani, és betápláljuk a rendszerbe a napelemmel átalakított energiát. Óriási vita van akörül, hogy atomenergiával vagy megújuló energiahordozókkal jutunk-e előbbre. Ezek is komplex kérdések, nehéz komoly szakmai vitát folytatni róluk, mert mindkét oldalon sokat számít a hit, amely az emóciókra épít, nem pedig a konkrét számokra. Mindenki különböző számokkal dobálózik. Ki tudja megmondani, mennyibe kerül egy négyzetméter atomerőmű? Nehéz erre választ adni.

Az előadásában említette a smart megoldásokat. A smart city fogalomhoz mit szól?
Jelenleg a smart city 4.0-nál tartunk, még 1986-ban talált ki az IBM egy vezérlőrendszert városüzemeltetőknek, városi döntéshozóknak. Egy technológiát szerettek volna eladni. Ma eljutottunk oda, hogy a smart city az a smart citizenship! Az okos városlakó döntheti el, mi az, amit szeretne, és az a kérdés, hogy amit a városlakó szeretne, hogyan tud eljutni önkormányzati szintre, és hogyan tudja az egyén a döntéseket befolyásolni. Ennek különféle fajtáit éljük meg ma.

Egy olyan régióban beszélgetünk, amelyet az EU-ban a leszakadottabbak közé soroltak. A helyi tudásbázis – az egyetem miatt – jelentős, de érdemes ilyen körülmények között smart city kérdésben gondolkodni?

Ha nem technológiai megoldásra tekintünk, hanem problémamegoldásra és döntéstámogatásra, akkor mindenképpen. Ahogy Pécsnek, úgy minden más településnek is megvannak a maga problémái, ugyanakkor egyre nagyobb az igény az adatalapú tervezésre. Sok mindenről csak elemzések, adatgyűjtés alapján tudunk tudomást szerezni, így ezek révén lehet a legjobb döntéseket hozni. Teljesen intuitív döntési folyamatoktól el kell jutni oda, hogy a döntések többsége adatalapúan szülessen meg.

TÖREKEDJ **NEHEZEBB CÉLOK ELÉRÉSÉRE**

Xin Yuan (Cindy) egy angol szakos hallgató a Shandong Egyetemről, Jinan tartományból, Kínából, aki nagy örömmel érkezett Pécsre egy nemzeti program keretén belül, amelyet a Hanban, a Konfuciusz Intézetek központja hirdetett meg. Két pécsi középiskolában, a Leőweyben és a Babitsban tanít kínai nyelvet 2019 szeptembere óta. Tanításról, nyelvekről, pécsi tapasztalatairól kérdeztem a PTE ETK HKO Konfuciusz Intézetben.

Tóth Mariann | Csortos Szabolcs

Honnan származol?
Harbinból, egy nagyvárosból érkeztem Kína északi részéről. Viszonylag hideg éghajlatú hely, most, február közepén körülbelül -20–25°C fok is lehet, de néha akár -35°C is előfordul. Közel van Oroszország, emiatt egész sok európai stílusú épületet is találunk. A városom híres a sok hóról és fagyról, ezért évente megrendezik a népszerű hó- és jégfesztivált. Ilyenkor egy hatalmas parkban hóból és jégből faragott szobrokból nyílik kiállítás, amelyeket esténként kivilágítanak. Egészen varázslatos látványt nyújt! Szokott lenni egy körülbelül ötven méter magas jégcsúszda is, olyan az egész, mint egy csodás téli vidámpark.

Milyen messze van onnan az egyetem, ahol tanulsz?
Kétezer kilométerre. Repülővel két óra, nagy sebességű expresszvonattal kilenc óra az út, hagyományos vonattal egy nap és egy éjszaka. Emiatt csak évente kétszer utazom haza, egyszer télen és egyszer nyáron. A szüleim támogattak a döntésemben, hogy nem Harbinban tanulok tovább. Mindig bátorítottak, hogy törekedjek nehezebb célok elérésére. Nagyon örültek, hogy lehetőségem nyílt külföldre utazni.

Milyen érzés volt ide utazni, a világ másik végére?
Nagyon más! Olvastam egy cikket még tizenéves koromban, ami arról szólt, hogy ahol a húszas éveid alatt

élsz, nagyban befolyásolja majd a későbbi életstílusodat. A szerző egy fiatal nő példáját említette, aki néhány évig Párizsban élt, és ezután hazaköltözött, de mindig megtartotta a párizsi stílusát. Valószínűleg olyan nagy hatással van ránk a környezet, főleg, ha különbözik az addig megszokottól, például egy külföldi út esetében, hogy mély nyomot hagy az emberben. Például itt is annyira más minden, mint Kínában. Ez nagyon nagy hatással van az emberre.

Mi minden különbözik?

Pécs olyan békés. Nagyon élhető, barátságos hely, alkalmas a letelepedésre. Az egyik kedvenc városom! Amikor először Budapestre mentem, úgy éreztem, hogy hiányzik Pécs. Otthon érzem magam itt. Kínában nagyon gyors versenyhelyzetek sorozata az élet. Miután diplomát szerzünk, szembe kell néznünk a valósággal, munkát kell keresnünk, ami elég stresszes. A kínai emberek nagyon szorgalmasak, keményen dolgoznak, de néha nem tudják, hogyan válasszák szét a munkát és a magánéletet. Itt sok bolt zárva van szombaton, vasárnap, ami Kínában nem jellemző. Ott minden üzlet még az ünnepek alatt is nyitva tart, mert olyankor nagyobb eséllyel tudnak több pénzt keresni.

Mandarin kínait tanítasz Pécsen?

Igen, ez a hivatalos nyelv. Ezt tanítják minden iskolában. Kínában ötvenhat nemzetiség él, és számos nyelvjárást beszélnek, talán például hallottál már a kantoni nyelvjárásról. Nagyon tetszik nekem a hangzása, és van néhány közeli barátom is, akik Hong Kongban kantoni nyelv szakon tanulnak. Sok kantoni nyelvű filmet nézünk, régi zenéket is szoktunk hallgatni. Nagyon szép nyelv, de viszonylag nehéz megtanulni, mert nagyon különböző rendszerű. Míg mandarin nyelvben négy tónus van, a kantoniban kilenc. Ezért olyan csodás, dallamos a hangzása.

Különösen Kína déli részén találunk számos különböző nyelvjárást. Néha még az ugyanabban a tartományban élők sem értik meg egymást, ha más faluból érkeztek, és mindketten a saját nyelvjárásukat használják. Például az egyik egyetemi szobatársam Kína déli részéről jött, és ha hazatelefonált, olyan volt, mintha titkosította volna a beszélgetést, mert egy árva szót sem értettünk belőle.

A diákjaid itt, Pécsen teljesen kezdők, vagy már tanultak kínaiul?

Összesen körülbelül negyven diákot tanítok az óráimon. Két csoport már tanult egy évig kínaiul, négy csoport pedig teljesen kezdő. Meglepő, hogy milyen gyorsan tanulnak! Az egyik csoportom különösen tehetséges diákokból áll. Bármit tanítok, azonnal megtanulják. Biztosan átismétlik az óra után az anyagot. Nagyon motiváltak, hogy megtanulják a mandarin kínai nyelvet, amit nagyra értékelek. Sokan kedvelnek közülük kínai zenészeket, hírességeket, vagy szappanoperákat, rajzfilmeket néznek.

Mit tudnak már kifejezni?

Akik már több mint egy éve tanulnak, megszerezték a HSK 1 alapfokú nyelvvizsgát. Megértenek alapvető dolgokat számos témában. Igyekszem nekik kulturális háttértudást is adni a mai kínai életmódról, társadalomról.

A kezdőkkel szeptemberben teljesen az alapoktól kezdtük a tanulást, a pinjin átírástól, a kínai fonetikus ábécétől, hiszen minden új volt nekik természetesen. Ők még sok mindennel ismerkednek: tanítok nekik kifejezéseket, szavakat, kiejtést és belekóstolnak a kultúrába is. Az a célom, hogy fenntartsam az érdeklődésüket a kínai nyelv iránt, nem akarom őket túlterhelni a szabályokkal. Hiszen a nyelvtanulás egy folyamatos fejlődés, senki sem lesz a kínai nyelv mestere egyik napról a másikra. Fél év után már rendelkeznek egy alapvető tudással, és motiváltak, hogy folytassák a tanulást. Tisztában vannak azzal, hogy a tanulás bizonyos része nem annyira érdekes, mégis bele kell fektetni az energiát, hogy egy nap profi nyelvhasználókká váljanak.

Nehéz megtanulni a kínai írást?
Igyekszem megmutatni a diákjaimnak a kínai írásjegyeket, hiszen ezeket használjuk Kínában. Nem a fonetikus írásmóddal írunk, hanem a hagyományos karakterekkel, így ezt kell megtanulniuk, a jelentésükkel együtt. Kipróbáltuk órán a kalligráfiát is, nagyon szépen másolták le az írásjegyeket, annak ellenére, hogy nem ismerték a jelentésüket. Néha órán is csak találgatnak, és próbálják megjegyezni a karakterek szerkezetét. Kiejtésben viszont nagyon jók!

Az anyanyelvünket idegen nyelvként tanítani kihívás. Neked mi a tapasztalatod?
Először tanítok mandarin kínai nyelvet. Amikor megérkeztem, nagyon izgultam, hogy milyenek lesznek majd a diákok, tudják-e majd követni a tanítási módszerem. De már az első órákon kaptam egy első benyomást a csoportokról, hogy melyiknél milyen típusú oktatás lesz hatékony. Jelenleg nem az a célom, hogy a kínai nyelv mestereivé váljanak rövid idő alatt, hanem hogy megosszak velük alapvető ismereteket Kínáról, a nyelvről, amit tudok. Van persze tankönyvünk is, amelyet nagy vonalakban követünk, ad egy irányt, hogy milyen témákkal foglalkozzunk.

A kínainyelv-óra tulajdonképpen szakkör?
Igen, így ha érdekel valakit, akkor jelentkezik rá, eljön az órára. Ha pedig megtetszik neki, akkor folytatja a tanulást. Az órák délután vannak. Szeretem, hogy saját érdeklődésük motiválja a diákokat a tanulásra. Megkérdeztem, hogy hány tantárgyat tanulnak, azt mondták, hogy tizenötöt, ami elég sok szerintem. Nagyon büszke vagyok rájuk, hogy a sok órájukon túl még kínaiul is szeretnének tanulni. Nagyon megható!

Úgy gondolom, mind nagyon szerencsések, hogy Európában élnek, és megtanulhatnak kettő, három vagy akár több nyelvet is, az anyanyelvüket, angolt, valamint egy másik ország nyelvét is. Ez igazán remek!

Mi a helyzet Kínában? Jellemzően angolul tanulnak az emberek?
Igen, kötelező az angol nyelv általános iskolától kezdve. Én is már tizenöt éve tanulom.

Mennyire jók angolból a pécsi diákok?
Mivel az angol a közvetítő nyelv az óráimon, ezért hasznos, ha tudnak angolul a diákok. Azt tapasztaltam, hogy nagyon jól tudnak angolul, néha még ki is javítanak legjobb tudásuk szerint. Mindenki jól jár. Vannak, akik németül tudnak jobban, de mondtam nekik, ha nem értenek valamit, csak szóljanak. Nagyon jó, hogy a magyarok tényleg kérdeznek is, így már az órán meg tudjuk beszélni, ha valami nem világos. Az ázsiai diákok nem mernek a többiek előtt kérdezni.

Az órákon is segítenek egymásnak a diákok. Nemrég például az arc részeit vettük. Megpróbáltam megtanulni ezeket tőlük magyarul. Ugyanígy csináltuk a számokkal is. Jártam magyarnyelv-órára itt, Pécsen. Csak nagyon alap dolgokat tudok, köszönni, megkérdezni, hogy mi mennyibe kerül, és ha nagyon figyelek, még a választ is értem. A számokat viszonylag könnyen megjegyeztem. Elmondtam a diákjaimnak, hogy milyen gyorsan tanulok, hogy ők milyen módszerrel tanulhatnak gyorsan, hasonló szinten vagyunk – ők mandarinból, én magyarból. Bár néha ők a gyorsabbak!

Szeretnél még valamit hozzáadni?
Talán a diákjaimnak üzenném: nagyon büszke vagyok rájuk, hogy mennyi mindent elértek már! Remélem, egy nap majd el tudnak jutni Kínába. Bízom benne, hogy hasznosítani fogják a nyelvtudásukat, és ezáltal a keleti kultúra egy másik arcát láthatják.

TÁNCOLVA IS **GYÓGYUL A LÉLEK**

Bánkyné Perjés Beatrix és Dr. Kanizsai Melinda 2020. januártól új, közös projektbe kezdtek a PTE Klinikai Központ Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikáján: táncfoglalkozásokat tartanak az osztályon lévő betegek számára. Bánkyné Perjés Beatrix a Táncoló Egyetem projektvezetője, moderntánc-pedagógus, a PTE Egészségtudományi Kar PhD hallgatója, Dr. Kanizsai Melinda a klinika orvosa, művészetterapeutája. A foglalkozások sikerességének és jótékony hatásának egyik kulcsa az elhivatottság lehet, amit a szakmájuk felé tanúsítanak.

Cserdi Dóra | Csortos Szabolcs

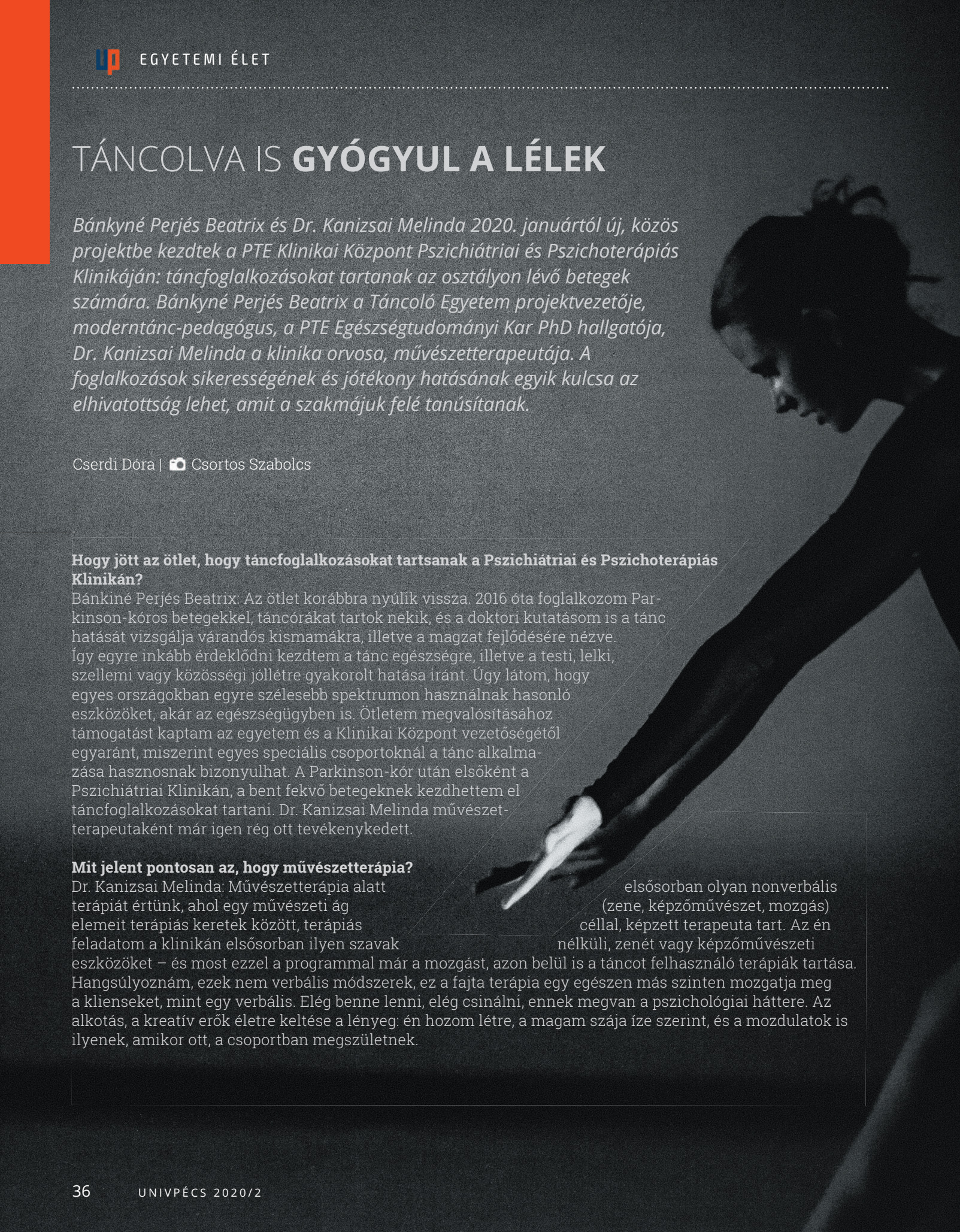

Hogy jött az ötlet, hogy táncfoglalkozásokat tartsanak a Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikán?

Bánkiné Perjés Beatrix: Az ötlet korábbra nyúlik vissza. 2016 óta foglalkozom Parkinson-kóros betegekkel, táncórákat tartok nekik, és a doktori kutatásom is a tánc hatását vizsgálja várandós kismamákra, illetve a magzat fejlődésére nézve. Így egyre inkább érdeklődni kezdtem a tánc egészségre, illetve a testi, lelki, szellemi vagy közösségi jóllétre gyakorolt hatása iránt. Úgy látom, hogy egyes országokban egyre szélesebb spektrumon használnak hasonló eszközöket, akár az egészségügyben is. Ötletem megvalósításához támogatást kaptam az egyetem és a Klinikai Központ vezetőségétől egyaránt, miszerint egyes speciális csoportoknál a tánc alkalmazása hasznosnak bizonyulhat. A Parkinson-kór után elsőként a Pszichiátriai Klinikán, a bent fekvő betegeknek kezdhettem el táncfoglalkozásokat tartani. Dr. Kanizsai Melinda művészetterapeutaként már igen rég ott tevékenykedett.

Mit jelent pontosan az, hogy művészetterápia?

Dr. Kanizsai Melinda: Művészetterápia alatt elsősorban olyan nonverbális terápiát értünk, ahol egy művészeti ág (zene, képzőművészet, mozgás) elemeit terápiás keretek között, terápiás céllal, képzett terapeuta tart. Az én feladatom a klinikán elsősorban ilyen szavak nélküli, zenét vagy képzőművészeti eszközöket – és most ezzel a programmal már a mozgást, azon belül is a táncot felhasználó terápiák tartása. Hangsúlyoznám, ezek nem verbális módszerek, ez a fajta terápia egy egészen más szinten mozgatja meg a klienseket, mint egy verbális. Elég benne lenni, elég csinálni, ennek megvan a pszichológiai háttere. Az alkotás, a kreatív erők életre keltése a lényeg: én hozom létre, a magam szája íze szerint, és a mozdulatok is ilyenek, amikor ott, a csoportban megszületnek.

Miben különböznek a terápia ezen fajtái? Mi a céljuk a táncfoglalkozásokkal?
Dr. Kanizsai Melinda: A tánccsoportokat nem nevezhetjük kifejezetten terápiás csoportnak; amit csinálunk, inkább egy folyamat, aminek van terápiás hozadéka. A lényege a mozgás, tánc mint tiszta öröm. Emberek, akik rosszul érzik magukat a bőrükben, ebben az egy órában kikapcsolhatnak, és ha vége, kicsit több levegővel mehetnek el, energetizálva, boldogabban.

Egy olyan foglalkozásra, amiben ilyen fontos szerepet kap az egyéni kibontakozás, egy oktató hogy tud felkészülni? Mire kell odafigyelni?
Bánkyné Perjés Beatrix: Fontos a sokszínűség. Vannak egyéni, páros és csoportos feladatok, de ügyelek a zenék változatosságára is. Ez egyrészről jelenti a zenei stílust, de ugyanolyan fontos figyelni, hogy más-más érzelmi töltettel hassanak. A változatosság révén mindenki találhat benne valamit, amit szeret, amitől jól érzi magát. Egyszer egy beteg említette, hogy reméli, lesz techno, mondtam, hogy hát azt pont nem hoztam, de az óra végén külön dicséretet kaptam a repertoárra. A mozdulatok terén is lehet kreatívnak lenni, valamilyen szinten irányt mutatok, de a lényeg, hogy a saját mozdulataikat tudják beletenni, így ők uralkodnak a testük és érzelmeik felett, azt teszik, amit ők szeretnének, ami jól esik, és ezzel kicsit művészekké is válnak. Fantasztikus látni, hogy egy-egy érzelmet, állapotot hogy át tudnak adni. Ezen túl egyrészt figyelniük kell a csoporttársakra, másrészt meg lehet élni az egyén irányító szerepét is. Az órákat meg kell tervezni, de fontos, hogy ha kell, azonnal reagáljak, és módosítsak rajtuk menet közben az aznapi csoport összetétele, testi-lelki állapota, akár egy-egy egyén hozzáállása alapján is.

Dr. Kanizsai Melinda: Ahogy Bea mondja, egy óra igazán összetett. Tartunk különböző játékokat is, ezek a terapeutákat is megmozgatják érzelmileg. Azért tartom különösen jónak, fontosnak a táncfoglalkozásokat, mert ezzel is az érzelmi és a fizikai jólétért tehetünk. Gondoljunk csak bele, a klinikán a betegek nem túl aktívak (akár betegségükből adódóan is), kevés a lehetőségük, hogy igazán jól kimozogják magukat, pedig a pszichiátriai betegek fizikailag legtöbbször nincsenek korlátozva.

Milyen hangulat az uralkodó a pszichiátrián?
Dr. Kanizsai Melinda: Nem biztos, hogy ezt jó tőlem kérdezni, mert én nagyon szeretek oda bemenni. Szeretem a munkámat, szeretem az ott lévő embereket, velük dolgozni, ebből adódóan a légkörről én csak pozitívumot tudok mondani.

Bánkyné Perjés Beatrix: Én hasonló véleménnyel vagyok. A program kezdetén, hogy kicsit jobban megismerkedjek a tereppel, elmentem minden terápiára. Amit kiemelnék, az az ott lévő betegek nyitottsága, őszintesége, és ezzel nagyon pozitívan hatottak/hatnak rám.

Hogy ösztönözhetők a betegek a részvételre? Mi a legszembetűnőbb változás, ami észrevehető rajtuk egy-egy táncfoglalkozás után?
Bánkyné Perjés Beatrix: Természetesen a részvétel nem kötelező, de híre megy a programnak az osztályon. Többször a betegek facilitálják egymást, hogy jöjjenek csoportra, mert már korábban megtapasztalták annak jótékony hatását. Van egy beteg, aki úgy gondolta, hogy ezt a fajta zenét ő nem tudja jól feldolgozni, mégis mindenki mást beküldött, hogy milyen jó lesz. Szóval jó hírverést kapunk a klinikán belül. A bentlét a betegeknek nyilván nem felemelő. Van, aki úgy jön be, hogy látjuk, nem sok kedve van az egészhez, csak ott van, hogy érezze, csinál valamit. Az óra közben pedig egyre jobban látszik, ahogy feloldódik, és engedi magát átadni a mozdulatoknak, a táncnak. Minden óra végén megkérdezzük, hogy érezték magukat a résztvevők. Olyan pozitív visszajelzéseket kapunk, hogy felpezsdítette őket az óra, könnyedebbnek, szabadabbnak, lazábbnak érzik magukat, jobb lett a hangulatuk, és ezt mi is így látjuk rajtuk.

MEGÖRÖKÍTVE

„Minden fénykép – éppen, mert kihasítja és megdermeszti a pillanatot – az idő mindent fölemésztő kérlelhetetlenségéről tanúskodik.” (Susan Sontag)

Harka Éva | Lengvári István

Hol vannak belőle az emberek? – ezt a kritikát kapta Ruprech Judit fényképész és Lengvári István, a PTE Egyetemi Levéltárának vezetője három éve, amikor 2017 őszén kiadták a Pécsi Tudományegyetem és jogelődeinek infrastrukturális hátterét bemutató kötetet. Az akkori, nagy sikerű projekt lényege az volt, hogy a korábbi állapotokat párhuzamba állították a jelenlegiekkel. Ennek folytatása a 2020 elején szintén Lengvári István szerkesztésében megjelent kötet, melyben a pécsi egyetem polgárait mutatják be, ezúttal a régmúlt fotográfusaié mellett Csortos Szabolcs fényképész munkáiból válogatva. A csaknem 100 évet felölelő képanyagot tartalmazó kötet fotóiból kiállítást is rendeztek a Tudásközpontban február 11-én.

Legelőször hadd gratuláljak a kollégáknak, akik a kötet létrehozásában oroszlánrészt vállaltak. Azt gondolom, hogy az egyetem múltjának tanulmányozása alapvető abból a szempontból is, hogy a korábbi hibákat a jelenben már ne kövessük el, a pozitív konzekvenciákat pedig levonjuk. Mert Pécsett számos jó példa volt és van. Fontos, hogy a tanulságokat, emlékeket megőrizzük. – bátorított mindenkit Miseta Attila rektor.

Talán elsősorban történeti forrásokként tekinthetünk az itt látható pillanatfelvételekre, hiszen pontosan dokumentálják azt, ami a távoli vagy a közelmúltban megtörtént. Bizonyos tudásra csak a képi forrásokból tehetünk szert. Egy egyetemi előadás syllabusából, egy szenátusi jegyzőkönyvből, egy betegkartonból vagy egy professzor tudományos életrajzából sosem fogjuk megtudni, hogyan nézett ki a helyszín, mennyire szuggesztív a tanár, hányan feküdtek egy kórházi szobában sok évvel ezelőtt, vagy mennyire tűnt szigorúnak az illető professzor, milyen ruhájuk volt a betegápoló apácáknak, hogyan szállították a betegnek az ebédet vagy a laboratóriumokban milyen eszközöket használtak. Az 1945 előtti képet jelentőségét az is növeli, hogy meglehetősen kevés van belőlük. – mondta el szakmai megnyitójában Dr. Pilkhoffer Mónika történész.

A régmúlt képi megjelenítésének legfőbb gátja az volt, hogy nem áll elég fotó a rendelkezésre. A mai kor fotói pedig csak akkor használhatók fel egy kötetben, ha a jogi hátteret tiszteletben tartva a fényképen szereplők

beleegyezésüket adják ehhez. Lengvári István ezt a két nehézséget emelte ki a kötet szerkesztése kapcsán. Nem csoda, ha az albumba több olyan fotó is bekerült, melyek ilyen vagy olyan formában a PTE honlapján vagy az UnivPécsben már megjelentek egyszer. De mind a kötet, mind a tárlat rejt(ett) csavarokat.

Az egyik kedvencem a *Tanévzáró a PTE és jogelődjeinek volt rektoraival* aláírással jegyzett fotó, ami 2018 júniusában készült. A kötetben szereplő kép itt eltér attól, amit a kiállításon láthattunk. A kiadványban a volt rektorok a Halasy-Nagy József Aulában ülnek, és komoly arccal a képen kívül eső pulpitusra függesztik tekintetük. A tárlaton szereplő fotó középpontjában a mosolygó Ormos Mária áll, aki hüvelykujjával felfele bökve jelzi társainak, hogy minden oké. Azon a képen, azt kell mondjam, mindegyiküknek ott van valami huncut csillogás a szemében. Apró momentum volt ez, talán sokak figyelme akkor és ott el is siklott felette, mégis akár csak két év elteltével is látszik, milyen törékeny, de sokatmondó pillanat lenyomata ez. És látom magam előtt a fényképészt, a kollégánkat, aki abban a piros oldaltáskában az objektíveket cipelve lohol az eseményekre, meg cikázik a termekben, hol összegörnyedve, guggolva, hol lábujjhegyre emelkedve, hol karzaton settenkedve, sőt, néha a fülem mellé tolva a gépet, hogy olyan legyen, mintha az interjúalanyom pont a lencséhez beszélne.

A kötetben emellett a kép mellett *Az egyetemi tanács 1937/38-ban* című fotó látható, rajta a bölcsész, a jogi, a hittudományi és az orvosi kar dékánjaival és az akkori rektorral, Scipiades Elemérrel. Most elképzelem, ők hogyan igazgatták középre a sapkájukat, és igazították a rajta lévő bojtot a kép kedvéért. Szerintem a kitartott póz végén kezet szorítottak a fotográfussal, és tovasiettek valamelyik egyetemi folyosón. A sapkájuk bojtja kibillent, a talárok suhogtak, a fényképész, akinek a nevét sem tudjuk ma már, pedig még az előhívás előtt eltűnődött, hogy ezen az egyetlen felvételen, amit készített, vajon minden egyetemi vezető belenézett-e éppen a gépe lencséjébe. *(Nem. – a szerk.)*

A múltidézés nemcsak egyetemi, de személyes is volt. A Nendtvich Andor díszdoktori avatásának ünnepi ebédje a Nádor szállodában (1927. december 11.) kapcsán egy idősebb úr nosztalgiázott: *Emlékszem, milyen érzés volt a Nádorban cigarettázni. Az ember csak bement, leült valamelyik piros plüssel borított székre vagy fotelbe, és rendelt egy feketét. Én még jártam oda, amikor a kupolatetőt szét lehetett nyitni. Jaj, kérem, ne nézzen így rám, ez nem 1927-ben volt azért. Ennyire nem vagyok öreg.*

Csortos Szabolcsnak ez volt az első kiállítása, Lengvári István a PTE történetét bemutató sorozatának nem az első darabja – reméljük, hogy lesz több!

JEGESTEA KÍSÉRLETEZŐ KEDVŰEKNEK

Néha jól jön egy kis kikapcsolódás, ennek egyik módja lehet egy jó tea elkészítése és fogyasztása, legyen az forró, vagy jegestea. Most az utóbbihoz adok néhány ötletet.

A jegestea története körülbelül az 1870-es évekig nyúlik vissza, amikor még mind a jég, mind a tea, sőt még a cukor is státuszszimbólum volt Amerika déli államaiban. Az arrafelé ismert „southern sweet tea" eredetileg zöld teából készült, de manapság talán fekete teából gyakoribb. Mára ezerféle variációját ismerjük ennek az édes, hideg italnak.

A recept nagyon egyszerű, hiszen mi kell hozzá? Tea, jég és cukor. Persze ezzel-azzal meg lehet azért bolondítani.

AZ ALAPRECEPT:

TEA

Készíts egy jó teát. Mivel sok jéggel szervírozzuk, és ahogy telik az idő, a jég olvad, főleg a rekkenő hőségben, az italunk egyre hígabb lesz. Ezt két módon lehet ellensúlyozni, az első, hogy erősebbre főzzük a teát a szokásosnál, tehát több teát használunk egységnyi vízhez, és/vagy tovább áztatjuk egy picivel, vagy ha előre tudunk készülni, akkor csinálhatunk jégkockát teából. A frissen főzött teát hűtsük le.

CUKOR

A teához az előbb említett okok miatt a szokásosnál több cukrot adjunk, ez ízlés kérdése.

JÉG

A poharakat, amiben a teát szervírozzuk, pakoljuk tele jégkockával, majd öntsük rá a hideg, cukros teát.
+ pár csepp citromlé, hogy a tea tetején képződő filmréteg ne rontsa el a műalkotás összképét.

Fotó, szöveg: Tóth Mariann

EXTRA ÖTLETEK:

Ha kedvünk tartja, adhatunk hozzá lime- vagy citromlevet, néhány mentalevél plusz frissességet kölcsönöz neki. A cukor helyett akár használhatunk mézet, szörpöt, szirupot is, adhatunk hozzá gyümölcsdarabokat. Ha nagyon meleg van, érdemes a poharakat előre lehűteni. Ehhez rakjuk tele jégkockával, majd ha lehűlt a pohár, vegyük ki a már megolvadt jégkockákat, tegyünk a bele friss jeget, és arra öntsük a teát. Díszíthetjük narancs-, citrom-, lime- vagy almaszeletekkel, koktélcseresznyével, mentalevéllel.

Mivel lehet még megbolondítani?

Szénsavas ásványvízzel, tejjel (de ne a citrommal, vagy lime-mal együtt, és figyeljünk a hűtésre!), gyümölcslével, stb. Tehetünk bele egy-egy gombóc fagyit is, ha kedvünk tartja: egy mentás, zöldcitromos verzióhoz jó lenne mondjuk egy citrom, vagy narancssorbet – ügyeljünk arra, hogy ne legyen tejes. Vagy egy fekete tea alapú jegesteába tehetünk mondjuk egy gombóc vaníliafagylaltot, de mehet bele velencei álom, créme brulée, karamell is. Csak a fantáziánk szabhat határt! Kísérletezzünk bátran azzal, ami épp van otthon! Ha többféle tea is van esetleg kéznél, akkor válaszd azt, amelyiknek az íze a legelképzelhetőbb az üdítőitaloddal.

TEA SUNRISE

Hozzávalók (2 pohárhoz)

- *2 dl narancslé*
- *2 dl fekete tea (pl. Darjeeling)*
- *cukor ízlés szerint*
- *1 tk citromlé*
- *grenadine szirup ízlés szerint*
- *sok jégkocka*
- *narancsszelet, mentalevél a díszítéshez*

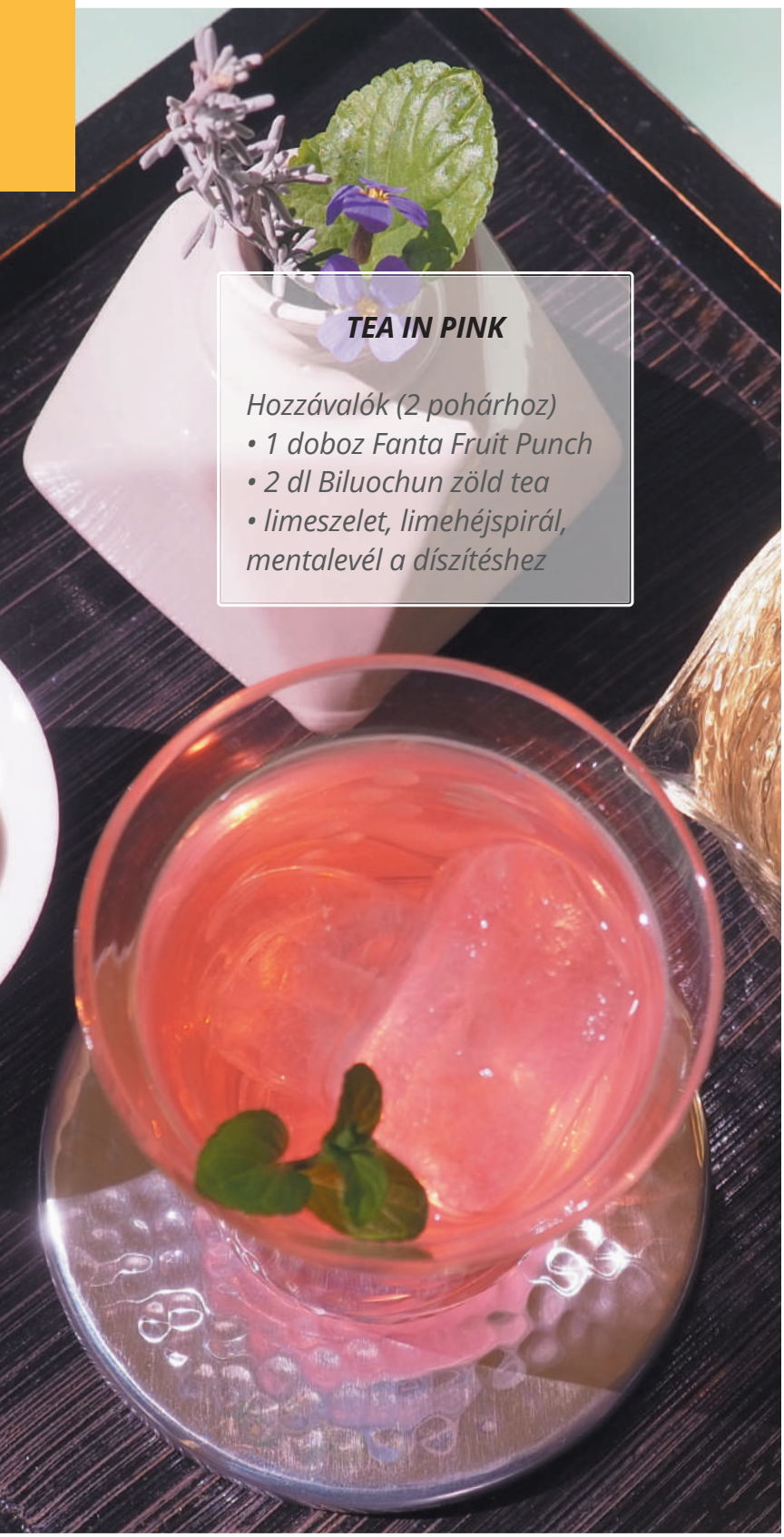

TEA IN PINK

Hozzávalók (2 pohárhoz)
- *1 doboz Fanta Fruit Punch*
- *2 dl Biluochun zöld tea*
- *limeszelet, limehéjspirál, mentalevél a díszítéshez*

SZTORI:

Megnéztem a klasszikus receptet, ami lehetne tulajdonképpen egy klasszikus menzatea lehűtött változata is. Majd egy kicsit haladóbb változatot idéztem fel, a Tea Sunrise-t, majd ilyen ereszd-szabadon-a-fantáziád felkiáltással igyekeztem az itthon talált dolgokból kreálni valami újat, finomat és szépet. Tegyük hozzá, hogy a kísérletezés során volt egy-egy borzasztóan sikerült változat, mely vagy színre, vagy ízre, vagy mindkettő tekintetében jócskán alulmúlta az elvárt szintet. A konyha úszott a narancs-, citrom- és limeszeletekben, és vagy egy kilogramm jeget felhasználtam (normál esetben nem kell azért ennyi). De a harmadik teakoktél egész jól sikerült. Ezért bátorkodom megosztani Veletek.

Tehát adott volt egy görögdinnyés-epres ízű, szép rózsaszín, elég édes üdítőital. Ehhez valami könnyed teát tudtam csak elképzelni, amely nem lenne túl domináns sem ízben, sem színben. Végül egy zöld teára esett a választásom, amelynek határozottan gyümölcsös jegyei vannak, ez pedig a Biluochun, amely „tavaszi jádezöld csigák"-ként ültethető magyarra. Ezt a teát 70°C-os vízzel öntöttem fel, gyengéd, rövid felöntéssel, mert egy könnyű, légies koktél (igazából mocktail, hiszen alkoholmentes) volt a célom. Az elkészült teát rögtön jégre öntöttem, hogy minél hamarabb lehűljön. Az előhűtött pohárba először az üdítőt töltöttem a jégre, majd óvatosan rá a teát, amely így szándékom szerint nem is keveredett el teljesen. Tehát alul az üdítő, felül a tea. Ízesítésként egy vékony szelet zöldcitromot tettem még bele, valamint néhány levél csokoládémentát, és 3 nagyon vékony zöldcitromhéj-spirált. Kész is a műalkotás!

A jegestea-készítés, vagy akár csak a sima teakészítés is valamelyest arról szól, hogy ismerjük a vendégünk ízlését, vagy ha magunknak készítjük, akkor a saját ízlésünket. Bátran alakítsuk át a recepteket, kísérletezzük ki a számunkra legjobb, legfinomabb, legpraktikusabb verziót! A lényeg a kísérletezés maga!

BÓNUSZ:

Kezedben a hűvös pohár, koccannak a jégkockák, képzeld el a tenger lágy morajlását, a napsütést az arcodon, vagy kinek mi jelent fejben kikapcsolódást. Ha csak arra az időre lazítasz, amíg elkortyolod a teád, máris jobb lett a napod, nemde?

Egészségedre!

SZENES 48

Az NKA Hangfoglaló Könnyűzene Támogató Program Magyar Könnyűzenei Örökség Megőrzését Támogató Alprogramja a 2015-ben útjára indított Poptörténeti Tanösvény részeként január 3-án újabb ***Poptörténeti Emléktáblát*** *avatott Pécsett, a PTE keretein belül működő* ***Szenes Klub*** *falán. Avatóbeszédet Heidl György, a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának dékánja és Bajnai Zsolt, az NKA Hangfoglaló Program Kollégiumának vezetője mondott. Beszélgetésünkben* ***Koszits Attila*** *zenei szakújságírót faggattuk, aki a pécsi underground kultúra elismert kutatója.*

Balogh Robert | Csortos Szabolcs

A Szenes neve honnan ered?
A Szenes a nevét onnan kapta, hogy régebben az épületkomplexum szenespincéjeként használták, innen vitték a szenet fűtéshez. Még a klub előtti időkre is emlékszem, akkoriban a nagyebédlőben vagy folyósón tartottak koncerteket az egykori Pedfőn.

Mi volt az első élményed a Szenesben?
1980-81-ben többször tartottam ott rocktörténeti előadást a tanárképzősöknek. Közművelődési szakemberek kerestek meg akkoriban közintézményekből, ők szerveztek olyan előadásokat, amelyek a képzésben nem szerepeltek.

Akkoriban a KISZ irányította a programokat. Ezt is ők szervezték?
Igen, különböző KISZ-titkárok váltották egymás – még Gyurcsány Ferenc is köztük volt. A klub 1972-től, mikor én egyetemista voltam, akkor olyasmi problémák voltak, hogy összetörték a vécét, bemocskolták a falatIgen, ilyesmikre gondoltam. A renitens bulihelyi viselkedés már a '70-es évek óta megvolt. A KISZ ügyelt arra, hogy a hely igényesebb színvonala megmaradhasson – az egyetem nívójához illesztették. Többször előfordult, hogy ilyen problémák után pár hétre bezárt a klub, felújították, rendezettebbé tették a környezetet, bútorokat is cseréltek – az elején csak olyan bútorok voltak, amilyeneket találtak.

Egy nagy változás történt a régi Szeneshez képest, régebben a szórakozóhelyeken belül lehetett dohányozni, és hiába működött valamennyire az elszívó, mégis mindent eluralt a „kultúrház" szag, egy poros, büdös, mindenbe beléivódott bűz…
Érdekes, hogy ezt mindenki megjegyzi, egészen a 2000-es évek elejéig. A Szenesben konkrétan büdös volt, egykori szenespince lévén nem volt kialakítva megfelelő elszívórendszer – ahogy ez ma már természetes, és természetesen a hely sem büdös. Többször átépítették a klubot, korszerűsítették. Régebben az udvarról is be lehetett menni, ahonnan az egykori szenespincéből vitték ki a szenet. A zenekarok ott szállították be a felszerelésüket.

A Szenes neve honnan ered?
A Szenes a nevét onnan kapta, hogy régebben az épületkomplexum szenespincéjeként használták, innen vitték a szenet fűtéshez. Még a klub előtti időkre is emlékszem, akkoriban a nagyebédlőben vagy folyósón tartottak koncerteket az egykori Pedfőn.

Mi volt az első élményed a Szenesben?
1980-81-ben többször tartottam ott rocktörténeti előadást a tanárképzősöknek. Közművelődési szakemberek kerestek meg akkoriban közintézményekből, ők szerveztek olyan előadásokat, amelyek a képzésben nem szerepeltek.

Akkoriban a KISZ irányította a programokat. Ezt is ők szervezték?
Igen, különböző KISZ-titkárok váltották egymás – még Gyurcsány Ferenc is köztük volt. A klub 1972-től, mikor én egyetemista voltam, akkor olyasmi problémák voltak, hogy összetörték a vécét, bemocskolták a falatIgen, ilyesmikre gondoltam. A renitens bulihelyi viselkedés
már a '70-es évek óta megvolt. A KISZ ügyelt arra, hogy a hely igényesebb színvonala megmaradhasson – az egyetem nívójához illesztették. Többször előfordult, hogy ilyen problémák után pár hétre bezárt a klub, felújították, rendezettebbé tették a környezetet, bútorokat is cseréltek – az elején csak olyan bútorok voltak, amilyeneket találtak.

Egy nagy változás történt a régi Szeneshez képest, régebben a szórakozóhelyeken belül lehetett dohányozni, és hiába működött valamennyire az elszívó, mégis mindent eluralt a „kultúrház" szag, egy poros, büdös, mindenbe beléivódott bűz…

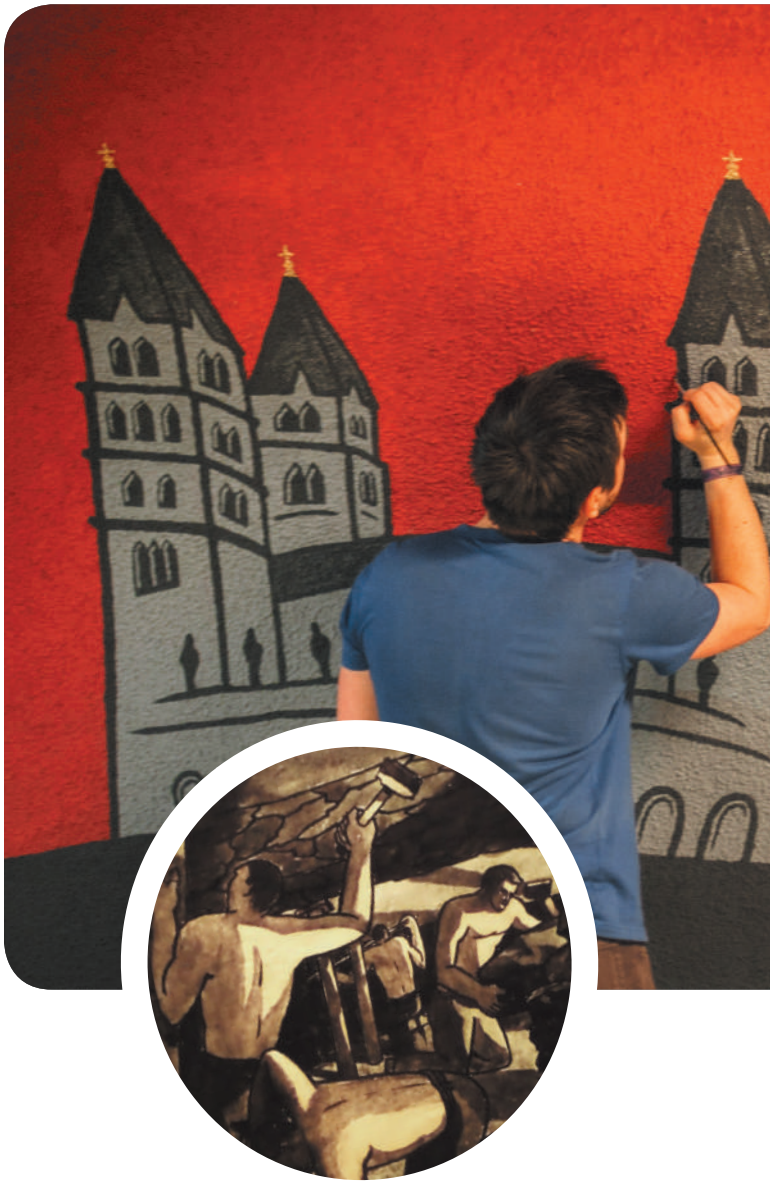

Érdekes, hogy ezt mindenki megjegyzi, egészen a 2000-es évek elejéig. A Szenesben konkrétan büdös volt, egykori szenespince lévén nem volt kialakítva megfelelő elszívórendszer – ahogy ez ma már természetes, és természetesen a hely sem büdös. Többször átépítették a klubot, korszerűsítették. Régebben az udvarról is be lehetett menni, ahonnan az egykori szenespincéből vitték ki a szenet. A zenekarok ott szállították be a felszerelésüket.

Emblematikus vezetőket tudsz említeni?
A '80-as évek második felében Varga Iván vezette a klubot, az ő idejében került oda a Kispál és a Borz, akik ott

léptek fel először. Varga Iván sokat tett az underground körért, az egykori, szintén legendás Huszárik moziba is szervezett underground fesztivált 1988-ban és 1989-ben. Akkoriban a KISZ-titkár – Gallasz József – sokat segített ebben, ő volt a Kispál és a Klán együttes menedzsere is, sajnos már nem él. De említhetném még Bánréti Zoltánt, Marcsa Sándort, Pék Sándort, Papp Sándort is…

A Sándorok uralták a Szenest…
A '90-es évekből Molnár Gabriella nevét említeném meg, nagyon nyitott, izgalmas programokat szervezett. Ez a klub egy olyan intézmény tulajdonában volt, amely az ott tanuló bölcsészek miatt is talán az igényesebb zenekarok törzshelye lett. Sok zenekar próbált is ott.

A Kispált emlegettük. Te ott voltál az első koncertjükön?
Nem, én a másodikra mentem csak el. Az elsőn húszan voltak körülbelül. Ott lépett fel először 1987-ben a pécsi Kasza Blanka együttes, ők abban az időben fontosak voltak a városban. De az Öregek Otthonával mi is felléptünk, próbáltunk is ott párszor.

Fellépőként milyen élményt nyújtott a hely?
A hangzása – a csőszerű terem miatt – csapnivaló volt. Az akkori hangtechnikai lehetőségek mellett nem lehetett túl jól behangosítani, de ha megtelt, akkor a tömeg elnyelte a csengő visszhangot. Diszkóra jól szólt, nagyobb hangerőnél könnyebben be lehetett állítani a hangosítást, népszerű is volt a hely.

Voltak filmklubok, társasjátékosok is összejöttek, beszélgetések. És még mi?
Szakestek, szakmai konferenciák, könyvbemutatók és szinte minden, akár független színházi előadások is. Például Hardy Péter Alkalmi Színháza is tartott ott bemutatót.

Ő élete vége felé egérfuttató versenyeket rendezett a Séta téren, de zenekara is volt.
A Gruppensex. Tresz Zsuzsa készített nekik jelmezt, színház és koncert volt egyszerre.

Ez egy annyira nyitott hely volt, hogy politikai szélsőségeket kivéve minden kulturális jelenség számára otthon adott.
Igen, ami főiskolásoknak, egyetemistáknak való volt, de ők is bemutatkozhattak. A mostani jeles oktató, P. Müller Péter színházi duója, az Önblamátor is itt lépett fel hallgatóként. A Szenes teret adott mindenkinek, akiben buzgott a kifejezési vágy.

Járt még oda?
Mostanában ritkábban. De a ma meghatározó pécsi zenekarok közül az összes fellépett ott már, akár a Punnany Massif, 30y, Halott Pénz… de a fiatalabbak is sorolhatnám. Az egyetem korábban szervezett tehetségkutatót zenekarok számára, a selejtezők ott zajlottak, a győztesek az Egyetemi Napokon léptek fel. A mai elektronikus zenei programok is helyet kapnak, akár még a kicsit elvontabb vonal is. A klub ma is őrzi a kissé alternatív, underground jellegét. Fontos egy ilyen helyszín, napközben akár tanulni is lehet, halk zeneszó mellett találkozó helyként is működik. Az, hogy a programok mennyire keltik fel a hallgatók igényeit, mindig a szervezőktől függ.

Oktatási intézményen belüli klubot nem nagyon tudok mást említeni, mint a Szenest, te ismersz ilyet?
Nem nagyon. Pedig szükség van egy ilyen helyre. A kollégiumokban léteznek hasonlók, de más jellegel, kevéssé van ma igény ilyen programokra. Korábban voltak ilyen helyek, az orvosisoknak a 48-as téren, vagy a jogászoknak a Rákóczi úton a Szalay kollégium klubja. Ami régen népszerű volt, ma nem feltétlenül működik. A '70-es években a Boszorkány úti nagy kollégiumban még nemzetközi jazzfesztivált is rendeztek, a városból is sokan jártak oda. A Jakabhegyi úti kollégiumban is volt működő klub, most kevésbé lehet hallani róla. A Szántó Kovács János utcában volt az Egyetemi Klub a '90-es években. Az azért zárt be, mert egy Kispál-koncerten annyira ugrált a közönség, hogy majdnem beszakadt a födém. Akkor költözött ki a JESZ a pincéből.

A Szenes ez alapján nagy túlélő!
Igen. Mindig az aktuális diákönkormányzat működteti, megint készülnek rendbe tenni. Ebben a tanévben lett egy új programszervező, neki még kell egy kis idő, amíg kialakul az arculat.

Hol van még ehhez hasonló emléktábla Pécsen?
Pécsett nem ez volt az első emléktábla, amit felavattatok. A volt DOZSO épületén helyeztétek el az elsőt.
Az egy fontos koncerthelyszínnek számított. Tanácsi volt, ma önkormányzati intézmény lenne, azért az egyetemen avattunk most emléktáblát, mert ez a kettő vonal vitte, építette Pécsett a kultúrát.

VÖRÖSEN IZZÓ EGYEDISÉG

Világhírű japán keramikus mesterkurzusa a PTE-n a teaművészet jegyében

Óhi Tosio Csózaemon XI. japán kerámia- és teaművész, a japán Kulturális Minisztérium államtitkári tanácsadó testületének tagja, számos amerikai, kínai és japán egyetem vendégprofesszora a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karának meghívására a pécsi tárgyalkotás, kerámiatervezés szakos hallgatóknak tartott különleges mesterkurzust február 17–22. között. Az egyhetes program során a magyar és külföldi hallgatóknak lehetőségük nyílt megismerkedni a 11. generációs kanazavai mester különleges technikáival, valamint inspirációt meríthettek az Óhi keramikus család több mint 350 éves múltjából, amely a kezdetektől a japán teaművészetben gyökerezik.

Tóth Mariann | Csortos Szabolcs

Kanazavában, az ősi szamuráj kultúrát őrző városok egyikében születtem. Családom művészcsalád, akik generációk óta a japán teaszertartáshoz használt, úgynevezett Óhi-kerámiát készítik. – tudhattuk meg a hét bevezető előadásán. Az Óhi család kerámiaművészetében már az első generáció óta a műtárgyakat fazekaskorong használata nélkül, kézzel formázzák meg, spatula segítségével alakítják a kívánt formára, majd az ún. raku technikával égetik ki. Ezt a módszert láthatták és tapasztalhatták meg a gyakor-

latban is a hallgatók az egyhetes mesterkurzus ideje alatt, ahol minden résztvevő készíthetett egy-egy teáscsészét a mester útmutatásai alapján – az agyag gyúrásától kezdve a kiégetésig.

Óhi mester kerámiakészítési folyamatába különleges lehetőség volt bepillantást nyerni, végigkísérni azt, hogyan lesz a nedves agyagból művészi alkotás, amely a kezeink között hűl le, és nyeri el végleges színét, formáját. Páratlan élmény volt megfigyelni, hogyan dolgozik, hogyan tanít, szívesen adott tanácsot is a készülő alkotásokhoz. A munka sokszor szó szerint az éjszakába nyúlt. Számos nemzet képviselője ismerhette meg a kerámiakészítésnek ezt a hagyományát a pécsi Művészeti Karon: japán, kínai, iráni, egyiptomi, szír, kolumbiai, tajvani, mongol és jordán hallgatók dolgoztak együtt a japán mester irányításával. Óhi Tosio Csózaemon XI. a munkáiból lenyűgöző kiállítást is hozott Pécsre, így a nagyközönség is megismerkedhetett múltat és jelent ötvöző alkotásaival, valamint Momose Reia lakkművész egyedülálló munkáival is. A Nick Galériában bemutatott tárgyak között voltak rusztikus és légies, hagyományos és modern darabok is. Az ellentétként értelmezhető jellemzőik ellenére harmonikus volt az egész kiállítás, magas szintű művészeti alkotásokkal, amelyekre sokan voltak kíváncsiak. A keramikus nemcsak kerámiatárgyakat mutatott be, hanem néhány saját festményét is, ezek a letisztult, modern alkotások szintén erős részei voltak a tárlatnak.

A szintén Kanazavából Pécsre látogató Momose Reia a hét folyamán lebilincselő előadásban mutatta be a Magyarországon talán kevésbé ismert urushi lakkozást. Ennek a tradicionális művészeti ágnak sajnos egyre

kevesebb képviselője van, de Kanazava híres a lakkművészeiről. A több mint hatezer éves múltra visszatekintő művészet lényege, hogy rendkívül aprólékos munkával nagyon ritka és drága lakkot visznek fel a tárgyakra rengeteg vékony rétegben, így egy-egy mű elkészítése sokszor több hónapon át tart. A bevonat érdekessége, hogy kifejezetten ellenállóvá, tartóssá teszi a műalkotásokat, így maradhattak fenn egészen ősi darabok is. Ugyanakkor Momose Reia munkái között számos csodaszép modern műtárgyat is találhatunk, ebben a tekintetben mindenképpen kapcsolódási pontot fedezhetünk fel Óhi mester hitvallásával, aki így vélekedik: *A tradíció nem azt jelenti, hogy elég megőrizni, ami régen volt. Én úgy hiszem, hogy az előrehaladás és a fejlődés is annak fontos részét képezi.*

Pécsi tartózkodása alatt Óhi Tosio Csózaemon XI. találkozott Miseta Attila rektorral, valamint Lengyel Péterrel, a Művészeti Kar dékánjával is. Kiemelte, milyen szép, inspiráló környezetben alkothatnak a Művészeti Kar hallgatói. Mivel a világhírű keramikus művész több japán egyetemen is tanít, együttműködést, csereprogram kialakítását is javasolta több japán egyetemmel. Továbbá Kanazava és Pécs hasonló adottságai, kultúra és művészetek iránti érdeklődése révén a testvérvárosi kapcsolat lehetősége is felmerült.

A mesterkurzus ünnepélyes zárásaként az Urasenke Magyarországi Japán Tea Egyesület közreműködésével az érdeklődők teaművészetről szóló előadást és tradicionális teaművészeti bemutatót láthattak a Zsolnay Negyed impozáns Liszt Ferenc hangversenytermében. A szertartást követő workshopon minden vendég kipróbálhatta a mesterkurzuson elkészült csészéjét, amelyet Óhi mester iránymutatásával az utolsó napon égettek ki. A hagyományos Óhi-kerámia egyfajta egyedi pécsi megtestesülése volt mindegyik csésze, amelyben mind a készítő, mind a mester közreműködött valamilyen módon. A műalkotásokban, amelyek egyszerre használati tárgyak is, japán matcha teát készített minden keramikus hallgató a Magyarországi Japán Tea Egyesület tagjainak iránymutatása alapján, így igazán célba értek a frissen kiégetett alkotások.

MIT OLVASSUNK A NYÁRON?

Hetesi Júlia | Csortos Szabolcs

1. PRAKTIKUSSÁG

Valószínűleg bagatellnek tűnik, de egy nyaralás alkalmával igenis fontos tényező az is, hogy milyen az általunk választott könyv terjedelme. Nem azért, mert nyáron nem lehet Bűn és bűnhődést olvasni, hanem mert kellemetlen hátfájást tud okozni, ha a hátizsákos kirándulásra a pakkunk felében könyveket viszünk.

2. STRUKTURÁLTSÁG

Nagyban megkönnyíti az olvasást, ha a szöveg fejezetekre, alfejezetekre van bontva, így mindig be tudjuk magunknak osztani előre, hogy még mennyit olvasunk el belőle, mielőtt szusszannánk egyet. Épp ebből kifolyólag, szeretek például novellásköteteket vinni magammal, hisz ott előre kimért adagokban kapom a történeteket, melyek így kerek egészet alkotnak, és tökéletesen feldolgozhatók például két csobbanás között is.

3. A HALOGATÁS ELVE

Végre, itt az alkalom, hogy levegyük a polcról azokat a könyveket, melyeket szemeszter közben megvásároltunk, mondván, úgyis lesz időnk elolvasni… majd rövidesen kiderült, hogy nem, nem lesz! Számtalan ehhez hasonló kötet hever a polcaimon, melyekbe épphogy csak belekezdtem, vagy amiket nem sikerült még teljesen befejezni. A nyár viszont tökéletes lehetőség, hogy pótoljam ezeket az elmaradásaimat.

4. AJÁNLÁSOK

Ezt szerintem nem kell túlmagyaráznom. Hallgassunk a barátainkra, Ők valószínűleg elég jól ismernek minket ahhoz, hogy megítéljék, az általuk olvasott könyvek tetszeni fognak-e nekünk. És ha nem tetszenek? Azzal sincs semmi baj, hisz akkor csak újabb lehetőség adódik egy baráti beszélgetésre, ahol ütköztethetjük a véleményeinket, tehát nagyot nem veszíthetünk vele.

5. ÉRZELMI ALAPÚ DÖNTÉS

Rögtön az első pontomat (a praktikusságot) meghazudtolva, tavaly nyáron Vámos Miklós: Legközelebb majd sikerül… című regényébe vágtam bele, egy baráti ajánlásnak köszönhetően (4-es pont!). Igaz, strukturált volt, és mint ilyen, könnyen abba tudtam volna hagyni a fejezetek végén, mégis letehetetlen olvasmánynak bizonyult! Okos, vicces, és fordulatokkal teli történetről van szó, ami után én – nem vicc – hetekig azt éreztem, hogy nem akarok másik könyvet olvasni. Olyan katartikus élmény volt számomra az az olvasmány, hogy nyugodt szívvel ajánlom azóta is bárkinek. És hogy miért az az ötös pont elnevezése, hogy „érzelmi alapú döntés"? Nos, mert ez a fent említett könyv, bárhol olvasom is újra, nekem már mindig azt a kis Balaton-parti panziót fogja jelenteni, ahol szaggatott a wifi, és ahol ez a könyv volt az egyik legjobb társaságom!

A teljesség igénye nélkül ajánlanám pár régi és új kedvencemet:

- Babarczy Eszter: A mérgezett nő
- Fehér Boldizsár: Vak majom
- Grecsó Krisztián: Megyek utánad
- Harag Anita: Évszakhoz képest hűvösebb
- Háy János: Házasságon innen és túl
- Mucha Dorka: Puncs
- Totth Benedek: Holtverseny
- Vámos Miklós: Legközelebb majd sikerül – ezek mind olyan szövegek, amik az olvasásukkor sokat adtak nekem, és mivel akad köztük családregény, novellásköteg és krimi is, remélem, mindenki talál majd belőle a kedvére valót!

Én mindenesetre szeretettel ajánlom őket – és hát, nem csak nyárra!

https://pte.hu/hu/covid/hirek

PÉCS